

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím Közlöny. Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

M jelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	...	1080 Lej
Fél évre	...	540 Lej
Negyed évre	...	270 Lej
Havonta	...	90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Kiábrándulás.

Az egész világ feszült figyelemmel kíséri azokat az eseményeket, amelyek Jugoszláviában a skupstinai merénylet óta gyors egymásutánban következnek be és lavínává növekedve rohantak egy még eddig ismeretlen cél felé. Mire ezek a sorok az olvasó kezébe jutnak, az is lehet, hogy Radics István a horvátok által körülrajongott nagy politikus és népvezér már nincs az élők sorában. Radics halála, amely a skupstinai merénylet alkalmával szenvedett sérüléseinek következménye, az elkeseredés és a gyűlölet legmagasabb fokára korbácsolná azt a horvát néptömeget, amely kiábrándulva mindenből, virrasztva lesi vezérének küzdelmét a halállal. Kétségtelen, hogy ez a tragikus esemény, amelynek bekövetkezéséről minden pillanatban tartani lehet, eldöntheti a jugoszláv bonyodalmat, de tény az is, hogy a jugoszláv helyzet jelenleg rendkívül súlyos és annak következményei és tanulságai világpolitikai vonatkozásban is jelentékenyek lehetnek.

A skupstinai merénylet és Radics esetleges halála nem ok valami rendkívülinek megtörténésére, inkább következmény. Egy-egy láncszeme annak az eseménysorozatnak, amely a horvát és szerb nép összeütközéséből és harcából származott. Mert Jugoszláviában most nemcsak érdekek és politikai törekvések ütköznek össze. Ott most sokkal több történet. Jugoszláviában két nép ábrándult ki egymásból. A sokkal kulturáltabb horvát nép, képtelen elviselni Belgrád balkánizmusát, Belgrád pedig nem érti Zágráb magatartását — és erőszakoskodik. És így megtörtént az a különös dolog, hogy a földrajzi és államjogi egység, a régi vágyak és történelmi akarások beteljesedése nem hozta össze erős állammá a két népet, hanem ellenkezőleg: lelkileg elválasztotta őket egymástól.

Egy tanulsága a jugoszláviai eseményeknek már is van. Napnál fényesebben bebizonyosodott eddig is, hogy valamely állam belső életének szilárdsága és konszolidáltsága attól függ, hogy a benne élő népek lelkileg is megértsek egymást. De ha ez igaz, akkor halha tartanak a népjogok is. Az anyanyelv, a kultúra, az egyéni és népszabadság mind olyan természetfölötti valóságok, amiket nem lehet eltüntetni hatalmi erőszakoskodással, ezeket csak tiszteletben lehet tartani és levonni ilyformában létezésük konzekvenciáit. A népjogok azonban nem ismerik ezt a szót: „népkisebbség”, csak azt, hogy „nép.” És csak az az állam lehet erős és boldog, csak az támaszkodhatik népeinek teljes energiájára, amelynek vezetői felismerik ezt az igazságot. Jugoszláviában eddig nem ismerték fel a hatalom urai, vagy nem akarták felismerni. És mi az eredmény?... Az, hogy ma Belgrádban ijedt arcok hallgatják a telefonkagylón, hogy mit csinálnak a komor, virrasztó tizezrek Zágráb utcáin.

A horvát fővárosban történő események mutatják legjobban, hogy a kisebbségek problémáját sem kül-, sem belpolitikai fondorkodásokkal és hatalmi tulsullal nem lehet elodáznai, hanem azt csak megoldani lehet, még pedig megnyugtató, törvénybefoglalt intézkedésekkel.

Teljes erővel megkezdődött a választási agitáció

A paktumos lista II. számu és jele: — (minusz-jel). — Kijelölték az öt szavazókerület elnökeit és a Magyar Párt bizalmi férfait. — A választási igazolványokat házhöz viszik.

(Arad, augusztus 3.) Már csak néhány nap választ el augusztus 9-iktől, amikor Aradváros polgársága az urnák elé járul, hogy polgármestert és tanácsot válasszon magának. Arad magyarsága is erősen készülődik a választásokra, amelyen tanúságot kell tennie arról, hogy egységesen sorakozik a párt zászlaja alatt. Minden magyar tehát a II-es számu — jellel ellátott listára üti a „votát” helyegzőt augusztus 9-én. Tájékoztatásul itt közöljük a paktumos listát, amelyen a magyarság jelöltjei szerepelnek:

Robu János dr. volt polgármester
Barabás Béla dr. a Magyar Párt elnöke
Parecz Béla dr. volt képviselő
Demian Aurel dr., a liberális-párt alelnöke
Széll Lajos dr. a Magyar Párt h. elnöke
Ispravníc Sever dr. szenátor
Steigerwald Alajos gyáros, az Ipartestület elnöke
Ursu János dr. képviselő
Domán Sándor, nagykereskedő, interimár-bizottsági tag
Vicas Gyula dr. orvos
Zima Tibor volt képviselő
Paussest Miklós ügyvéd, interimár-bizottsági tag
Krenner Miklós dr. hírlapíró
Vulpe József interimár-bizottsági tag
Müller Vendel dr. ügyvéd
Rozvan Pál mérnök
Reinhart Gyula gyáros
Zabb István iparos
Löcs Rezső dr. ügyvéd
Varjassy Lajos nyugalmazott polgármester
Mot Demeter gazdálkodó
Blaskovits István gazdálkodó
Olariu Iustin kereskedő
Juhász Gábor kiskereskedő.

Póttagok:

Sporea János dr. ügyvéd
Kneffel Béla bankigazgató
Ioanas Mihály gazdálkodó
Maracineanu Walter munkás
Csepeli László munkás
Mirticianu József gazdálkodó
Juhász Attila mérnök
Jac Endre tisztviselő.

A választások alkalmával öt választókerület lesz. Az öt szavazóhelyiség, mint eddig is, a Strada Iosif Vulcan (Kazinczy-uccai) iskolában, a Piata Luptei (Szent Péter-téri), Piata Mihai Viteazul (Ferenc-téri), Strada Oltuz (Illés-uccai) iskolákban és a gáji község házában lesz. Az aradi törvényszéken már ki is jelölték az öt szavazókerület elnökét. Az első kerületben Pop Eugen törvényszéki bíró, a másodikban Grecu György bíró, a harmadikban Troiescu Pál bíró, a negyedikben Zih József táblabíró, az ötödikben Corapciu L. F. albíró végzi a választási elnöki teendőket. A Magyar Párt a mai nap folyamán megjelölte az öt kerület bizalmi férfait, akiket így osztott be: I. kerület Frenkl Alfréd és Horváth Lajos. II. kerület dr. Silber Ignác és Zombori Gyula. III. kerület Sommer Nándor, dr. Zubor Imre és

Lovich Gyula. IV. kerület dr. Messer Károly és Hudhazy Károly. V. kerület Igaz Gábor, Kiss István, Tóth János és Oláh György.

A választási igazolványok nagyrésze már készen áll és holnap reggeltől kezdik meg kiadásukat. A közönségnek így nem kell jelentkeznie az igazolványokért, mert minden választópolgárnak a lakására kézbesítik ki azokat.

A választási kampány is nagy erővel folyik. A magyarsággal paktumot kötött liberális-párt tegnap este a Mossóczy-telepen és a Pernyáiban tartott gyűlést. A Mossóczy-telepen nagyszámu közönség jelent meg és Georgescu János prefektus, Robu János dr. interimár-bizottsági elnök, Vulpe József, Müller Vendel dr. és Striegl József tartottak beszédet. A Pernyáiban is nagy tömegben vett részt a lakosság a gyűlésen. A Magyar Párt szombaton este rendezi az első gyűlést a Mossóczy-telepen. A gyűlés este nyolc órakor lesz a Kosztia Florea-féle vendéglőben, ahova a pártvezetőség ezúton hívja meg a Mossóczy-telep polgárait, akiknek Barabás Béla dr., Széll Lajos dr., Csepeli László, Kneffel Béla, Krenner Miklós dr., Löcs Rezső dr., Juhász Gábor és Reinhart Gyula tartanak beszédet. Barabás Béla dr., a Magyar Párt elnöke ma este hazatért menyházai üdüléséről, hogy résztvehessen a választási kampányban.

„Szeressük egymást”, mondja Herriot.

A volt francia külügyminiszter felkínálást keltő békebeszéde a kölni sajtókiállításon.

Kölnből jelentik: Herriot külügyminiszter és a francia sajtó tiszteletére ma lakomát adtak. A sajtókiállítás megbízottja, Kültz német szerkesztő halálát fejezte ki Herriot látogatásáért és kijelentette, hogy a német és francia nép, mely annyit ajándékozott a múltban a világnak, hivatott arra, hogy mindent félretelve, ami az emberiség érdekében kifejtett szolgálatokat akadályozná, együttesen dolgozzon. Herriot meglegedését fejezte ki a békés szellemű nyilatkozat felett s biztosította a jelenlévőket, hogy Franciaországot szintén a béke szelleme hatja át.

Tudjuk, hogy Németországnak nagy érdemei vannak a tudományban, irodalomban és művészetben. Kíváncsi, hogy ezen összejövetelünket szimbolikus jelentőségűnek tartsák és kérjül a sajtót, segítsen a békének a szerencsétlen emberiség számára való biztosításában. Az önk itteni dómjának felépítéséhez hat évszázadra volt szükség és talán még nehezebb lesz felépítenünk az igazság dómját, amelyet a legtisztább és legnemesebb szellemeknek iognak építeni. Am az alapköveket már leraktuk. Ne várassuk továbbra az emberiséget, mert tőlünk függ, hogy befejezzük azt a hatalmas szellemi épületet, amelynek védelme alatt a tömegek szakítanak az egymás iránt érzett gyűlölettel. Ismerjük meg és szeressük végül is egymást.

Herriot beszéde hatalmas lelkesedést váltott ki.

A gondtalanság gazdag hajóján.

Látogatás a „President Roosevelten”, az amerikai olimpiások hajóján. — Ugy élnek az atléták, mint a fejedelmek. — Vrana Annus bizik a győzelemben.

(*Amszterdam, augusztus 3.*) Amint az természetes és előrelátható volt, az amerikaiak az olimpiász primadonnái. Övék a pénz, a hírnév, övék lesz a siker nagyobbik fele is — s tódulnak hajójukra a kandi európaiak. Amerikát néz ni (ha csak egy hajóban is), végigsétálni a fedélzetén, látni tengerjáró otthonukban a világ legnagyobb atlétáit.

Könnyű nekik! Övék a világ aranyának kétharmada 120 millió emberből válogatnak s egyedül annyi emberrel jönnek át, mint tíz európai ország együttvéve.

A kikötőben, a „water taxi” zászlós hajócskánál várjuk a kis motorost, amely átvisz a kiűn horgonyzó feketetestű President Roosevelthez. Minden másfél órában jön és megy a kis hajócska. Jó Amszterdam népe s velük sok idegen is összegyűl a parton, hogy lássa az új világhódítókat. Mennyi rekord, mennyi gyorsaság, erő, ügyesség egy csoportban. Milyen világnevek! Hány gyerek tudja világszerte, hogy melyikük mennyi idő alatt futja be távját, milyen magasat ugrik rúddal, mennyire dobja a diszkoszot.

De nincs sok idő merengeni, meg vissza a hajóhoz a motoros. Megy és visz bennünket. Nekiszegszem kodakomat a ködös párás víznek, hogy levegyem a President-et. Oldalán az amerikai címer és nagy fehér betűkkel a felírás: „American olympia teams”. Így jött át nyolc napon a tengeren, mindenki olvashatta, mindenki láthatta. A habok is megcsodálták a világ bajnokait.

Fenn a fedélzetén olyan az élet, mint valami elsőrangú üdülőhelyen. Mindenfelé fekvő székek, bennük pihenő atléták sütkéreznek a napon. Magazint olvasnak. Amerika megad minden kényelmet fiainak, ha győzni viszi. Átjönnek Európába és nem kell kimozdulniok otthonaikból. Ugy, mint a világháborúban is! — Amerikai hajók hozták a csapatokat s amerikai sineket raktak le a kikötőben számukra. Olyan természetes ez az amerikaiaknak...

A hajó fekete táblán kiírva a munkarend.

Melyik „team” mikor és hol gyakorol? Jön érte a kis hajó, viszi az autóbussz, megy velük tréner, masször, a leányokkal felügyelő. A hajón azalatt amerikai szakács főz, az ebédlő asztalai gyönyörűen megterítve, vacsorához rádió szól, minden házhoz, illetőleg hajóhoz szállítva készen... Jó dolog amerikai olimpiáknak lenni!

Vívópengék csattogását halljuk.

— Jó napot, uraim!

— Kár, hogy nem jöttek tegnap, mondta. — Akkor itt találták volna az amerikai vívócsapat két magyar tagját is, dr. Aczélt és Murray Miklóst, a híres fotografust.

Egy óriás megy el mellettünk, egy szőke bika. Az előkészített boxringba lép és megnézi, hogy rendben van-e? Délután boxtréning következik. Minden készen, minden házhoz szállítva. A vívók a hajón vívnak, a boxolók a hajón boxolnak, s a birkózók? Van... tü!... Van... tü!... Van... tü!... — hangzik szabályos ütemben az A-deckről.

Lenézünk a magasból... Hát mint gályarablók, vastag, sűrű trikóban a birkózók fekszenek körben a földön és kondíciótérmet tartanak. Emelik a lábukat és olyan derék, hát- és hasgyakorlatokat végeznek, hogy minden soványítókurás megirigyelhetné. A mezeten köztük a „coach”, a tréner. Az kiabálja „one... two” helyett van... tü!... Mert tu helyett könnyebb tü-t vezényelni. Mennyivel békésebb, nyugodtabb ez a kép. Aki háttal áll és üti a labdát, az Allerton Cusman, a Harvard egyik legjobb evezőse, a néger John Lewis, a 400-as staféta tagja, a középső birkózó s a szélső Blankenburg, 200-as mellúszó...

Az írószobában levelet ír Mildred Willey kisasszony, a magasugrás női bajnoka. 168 cm. magasat ugrik. Megkérdezem tőle, hogy fog-e győzni?

— Nem! — A kanadai lány lever.

Nincs titok... Ezek mind ismerik egymás eredményeit, s ha Patagóniában ma valaki nagyobb ugrik, holnap már tudja a délafrikai

konkurrens.

— Hány éves? — kérdezem tőle szemtelennül.

— Találja ki!... nevet. (Ha magasugró is, mégis csak nő!)

— Tizenöt! — felelem halálmegvetéssel.

Az egész írószoba nevet.

— Oh, you terrible! — nevet ő is.

Aparton már nagy embersereg. Atlétaifluk, lányok örvendő serege, jönnek vissza a tréningről.

Valaki odakiált az egyik lánynak:

— Annus! Annus!

Vrana Annuska, magyar szülők gyermeke, Amerikában született, Los Angelesben lakik és száz métert 12 mp. alatt fut. Amerika női sprinterbajnoka.

— Hát tud magyarul? — kérdezem tőle.

— Hiszen magyar vagyok! — feleli büszkén.

— De Amerikában született?

— Az nem baj! Amerikai magyar vagyok — de magyarul... Hogy szeretnék Pestre menni, menyit hallottam róla. Papa, mama ott született.

— Fogunk drukkolni magáért! — bucsuzunk tőle.

— Kell is! Hadd győzzön egygyel több magyar!

Isten veled, Vrana Annus!...

Pásztor Árpád.

Szabályozták

az aradi pénzintézetek munkaidejét.

Az aradi munkügyi felügyelőség rendeletileg közli, hogy a munkügyi törvények értelmében az aradi bankok hétköznapiakon este 7 órakor kötelesek hivatalaikban a munkát beszüntetni és tilos mindennemű túlórázást, továbbá vasárnapon egyáltalában nem szabad a hivatalnokoknak beut lenniük. A rendelet ellen vétő bankokat a munkügyi felügyelőség az idevonatkozó paragrafusokkal bünteti.

Eliensége a magyarnak, aki megbontja a magyarság egységét.

Utközben.

Irta: FEDÁK SÁRI.

Feljegyzéseim életemről s eddigi pályafutásomról.

Akkoriban volt Pesten az első automobilkiállítás s akkor vettem én is az első kis Benzokocsimat. Apám rettenetesen haragudott, hogy hogy lehet két jó lovat egy masináért felcserélni, de velem nem lehetett binni, elfogott az automobiláz, ami későbbben mindenkinél nagyon divatos lett. Óriási szenzáció volt akkor, hogy egy színésznőnek autója van. Az én imádott édes ellenségeim sűrűn mondogatták is, hogy csak reklám céljából vettem. — Persze azok, akikből egy ilyen ellenséges tábor áll, nem igen értik az olyasmit, hogy vannak olyan nők is, akik sportolnak, akik gyermekkorukban szörén tanultak lovagolni, akik vad csikókat hajtanak be és bizony annak idején még az eke szarvát is megfogták, meg a berenáló lovak gyeplőjét.

Boldogan szalagáltam a kocsimon Beregben, Abauiban, Zemplénben, Nógrádban, Szabolcsban. Ahová csak betettem a lábamat, mindenütt a legnagyobb szeretettel vettek körül és protezsztáltak a házasságomat. Örültem az életnek, mert úgy nézett ki, hogy minden rendben van és a vége mégis csak mindennek az lesz, hogy örökre elhagyhatom a festett világot és igazi buzavetések között, igazi erdőben, igazi gyepen sétálhatok és igazi levegőben élhetem tovább az életemet. Akkoriban nagyon sokat voltam együtt mágnasszony-pártfogóimmal.

Azt mondja nekem egy napon Wampffen-Széchenyi Lilly grófné, ki Zichy Elza grófnéval együtt Augusztó főhercegnő udvarhölgye volt és mindkettő legnagyobb és legszorgalmasabb sirótársam a János vitézben, — mondom — azt mondja egy napon:

— Maga kis paraszt. Miért nem köszön

soha a főhercegnőnek, mikor a Stefánia-uton szembekocsikázik velünk?

Ijedten néztem fel a szép, sudárnövésű grófnéra és visszadadogtam:

— Bocsánat, nem tudtam, hogy szabad köszönni.

Hát persze, hogy szabad, mikor a főhercegnő olyan kedvesen mosolyog magára.

— No, majd ezután köszönök. — feleltem nagy hetykén, nem sejtve, hogy ezzel a kis beszélgetéssel egyúttal az életem is tönkre van téve. Alig tudtam elaludni a gondolattól, hogy ezentúl a Stefánián, mikor hajtóm a lovaimat, köszönni kell a főhercegnőnek. Másnap nem voltam kint, sőt harmadnap sem. Ez még rosszabb volt, mert sokkal jobban szerettem volna hamarabb tud lenni a premieremen. Végre egyik délután meglátom a vöröspitykés dományokat a bakon. Remek két lovam volt, két telivér amerikai: Dán és Edina. Két sárkány. Egy kis ballongummi amerikai kocsiba voltak fogva. Ötven kiló volt az egész koci s a szájukon vitték. Nem mondom, nagyon szép egy ilyen Hispano-automobil is, amilyenem most járok, de hát, édes Istenem, hol van egy ilyen masina attól, mikor két nagyszerű loval egy békebeli Kölber-kocsiban, jól befogva, elegánsan, egyszerűen — nagyon nehéz tudomány két lovat hibátlanul befogni, ő bekevesen tudja! — végigkocsikázott az ember a Stefánia-uton. Az egész olyannak tűnik fel, mint egy tündérmese. De hadd meséljem tovább első főhercegnői köszönésemet. — Már messziről láttam közeledni az udvari kocsit. Borzasztó bajban voltam. Itt most köszönni kell, akármilyen történik is. Végül mikor egészen közel értek — mint ahogy az már illik — kicsit felemelkedtem az ülésről és szépen, formásan köszöntem. Abban a percben az villant át az agyamon, hogy milyen jó fog állni nekem, mikor majd grófné koromban főhercegnőnek fogok köszönetet. Saját magamtól való elragadtatásom azonnal meg is kapta a büntetését, mert — krach — abban a pillanat-

ban összeakasztottam egy másik kocsival, a két vadállat oldalt ugrik, erre a másik oldalon akasztok össze egy fiakkal, erre a sárkányok két lábom prüsszkölnek, a ballongummi óriási pukkanással lerepül a kerékről, mire én ott álltam a világ közepén, két toporzékoló amerikaival, egy vaskarikával a finom uri kerékem helyett és úgy szegyeitem magamat, hogy szerettem volna a föld alá süllyedni. Szerencsémre mindez a Viztorony közelében történt, úgy, hogy szégyenem nem tartott túlságosan soká. Az igaz, hogy az is elég volt. A veríték csorgott rólam, míg kiértem a Viztoronyhoz. Nagy szégyen, mikor az ilyesmi egy kocsissal megtörténik. A Viztoronytól aztán leugrottam, odahajítottam a gyeplőt a kocsinak és szaladtam, hogy ne is lássanak. A viláért sem mentem volna vissza a Stefánián a pucér kerekemmel. Gondoltam, majd csak eljutok valahogy a Király Színházig. Arra kifelé azonban nem igen lehetett kocsit kapni. Gyalog nem vághattam neki, mert vékony, magas-sarku cipőm volt. Az eső is szemetelni kezdett és már tíz perccel elmúlt hét óra, az előadás pedig félnyolckor kezdődött. Uramisten, nekem félnyolc után teljes Kukorica Jancsi-adjusztrungban, kifestve, a színpadon kellene állnom és hol voltam én még a Király Színház-tól. Ez nem is a Kerepesi-uton volt, mert onnan még lehetett volna villamoson menni, de kint a Stefánia-ut folytatásán, a Viztoronytól kifelé. Sehol semmi koci s... bármiféle közlekedési intézmény. Epen arra ment egy temetési koci. Lépésben jött, biztosan hazafelé tartott egy temetésről. Megállítottam. Bemutatkoztam a kocsisnak, elmondtam, hogy ha törik, ha szakad, de nekem egy negyedórán belül a Király Színházban kell lennem, tehát tegye meg és vigyen el legalább odáig, ahol egy konflist kaphatok. A legnagyobb ilegmával azt mondta:

— Tessék csak hátul felkapaszkodni és beülni, ugys esik az eső. De nagyon magas, hát a kereket tessék, lépcsőnek használni.

Radics halálával kirobban a tömegszenvédély

A haldokló vezér háza előtt ezrekre menő tömeg nyugtalankodik Zágrábban. — Diákok és polgárok nagy tüntetése. — Előre elkészített tervek szerint történt a skupstinai vérengzés.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) A zágrábi jelentések olyan fordulatot adnak hirt, amely alapos aggodalomra ad okot. A jelentések szerint Radics István állapota hirtelen végzetesre fordult s az orvosok minden percben várják a katasztrófa bekövetkezését. Az elmúlt éjszaka injekciókat adtak a betegnek, de a szíve ennek dacára rohamosan gyengül. Zágrábban hihetetlen izgalom keletkezett, amikor ez a polgárok tudomására jutott. A városban senki sem alszik, mindenki izgatottan várja a fejleményeket. Radics háza előtt több ezer főnyi tömeg tartózkodik. A tömeg egyelőre komor nyugalommal vár, de a rendőrséget már készenlétebe helyezték, mivel attól tartanak, hogy Radics halálával kirobban a tömegszenvédély.

Az éjszaka folyamán az egyetemi ifjuság nagy tüntetést rendezett, amelyhez később a polgárság is csatlakozott. A tüntetők hatalmas menetben vonultak fel a szabad Horvátországot, Radicsot és Pribicevicset éltetve. Először Pribicevics háza elé vonultak és sokáig eljeleztek. Pribicevics rövid beszédben az összetartás szükségességét hangoztatta a belgrádi centraliztikus törekvések ellen. A tömeg ezután csendben szétszórt.

A parasztdemokrata párt folytatja tevékenységét. Hír szerint Radics vezénkara részletes programot dolgozott ki az autonomista program gyors megvalósítására. Ennek egyik részlete az a felhívás, amelyet a csatlott területek pártjaihoz intéznek és csatlakozásra szólítják fel őket. Beavatottak úgy tudják, hogy a horvátok végső küzdelemre szánták el magukat és nem hagyják abba a harcot. A kormány eddigi békéltető kísérletei teljesen eredménytelenek maradtak. A gráci jelentések arról szá-

molnak be, hogy Trumbics a horvát federalisták vezére és Pribicevics belépnek a parasztdemokrata koalícióba.

Prágából jelentik, hogy a Vecerny Listi tegnapi száma szenzációs cikket közölt a nemrég lezajlott belgrádi skupstinai vérüldözéssel kapcsolatban, amelynek egyik halálos áldozata Radics Istvánnak, a horvát parasztpárt egyik vezérének fivére volt. A lap azt állítja, hogy a skupstinai vérüldözés valójában előre megbeszélte tervek szerint történt és sorshuzás után kellett végrehajtania Rasicsnak. A vérengzés tervébe huszonhárom képviselő volt beavatva, akik — a Vecerny Listi értesítése szerint — külön klubot alakítottak. A vérengzés előtti napon mindannyian összejöttek a klubban, újból alaposan megtárgyaltak mindent és sorshuzás után választották ki Rasicsot a terv keresztülvitelére. A sorshuzás után Rasics azt a szigorú utasítást kapta, hogy mindenképpen végeznie kell Radicsossal, vagy pedig önmagával. A Rasicsnak adott parancsot alátámasztja az is, hogy a gyilkosság előtti napon Rasics feleségét súlyos autószerencsétlenség érte és férjét táviratilag hívták feleségéhez. Bár Rasics rajongott feleségéért, még sem indult utnak, hanem egyszerűen visszatáviratozott, hogy rendkívül fontos államügyek miatt Belgrádban kell maradnia.

A prágai lap értesítése szerint Radics Istvánnak is igen sok terhelő adat van erre vonatkozóan: a birtokában és igen szavahihető tanúk igazolják, hogy a skupstinai vérengzés valóban előre elkészített tervek szerint történt és úgy, amint azt a Vecerny Listi megírta.

Őszi női és férfi divatlapok megérkeztek Sándor Ferenchez.

Bogdan Virgil dr.-t újból kinevezték közjegyzőnek.

Első kinevezését két hónappal ezelőtt formai okokból semmisítették meg és most 20 pályázó közül öt neveztek ki a negyedik közjegyzői állásra.

(Arad, augusztus 3.) Ma délután értesítés érkezett Aradra, amely szerint a minisztérium ma töltötte be pályázat után a negyedik aradi közjegyzői állást, amelyre husz pályázó közül dr. Bogdan Virgil nevezte ki. Ezzel a kinevezéssel véget ért az a hét hónap óta húzódó vita, amely dr. Bogdan Virgil közjegyzői kinevezése körül folyt.

Emlékeztet, hogy az elmúlt évben kinevezték dr. Bogdan Virgil közjegyzővé, majd ugyan csak 1927 december havában formai okokból megsemmisítették a kinevezést, azzal az indoklással, hogy a közjegyzőséget nem pályázat után, hanem egyszerű kinevezéssel töltötték be. A döntés általános meglepetést keltett Aradon, annál is inkább,

miután a többi aradi közjegyzői állást is kinevezés után töltötték be és egyik esetben sem ragaszkodtak a pályázathoz.

1928 január 15-én adta át dr. Bogdan Virgil közjegyzői irodáját és ezzel egyidőben megindult az akció arra, hogy most már pályázat után kaphassa meg a negyedik közjegyzőséget. A pályázatot kiírták és tegnap, a husz jelentkező közül, dr. Bogdan Virgil nevezte ki. A kinevezés általános örömet keltett Aradon, miután dr. Bogdan Virgil ismert, közbecsülésben álló alakja Arad társadalmának. Ma délután hazaérkezett Bucurestiből dr. Bogdan, aki magával hozta közjegyzői kinevezését. Kérdésünkre elmondotta, hogy irodáját augusztus 15-én nyitja meg.

Meghalt Leszkay András volt aradi színházigazgató.

A huszártisztból lett direktor érdekes pályafutás. — 12 évig működött Aradon és keze alól kiváló művészek kerültek ki. — Szegényen halt meg Leszkay.

(Arad, augusztus 3.) Budapesti távirat közli, hogy Leszkay András volt színházigazgató meghalt. A megdöbbentő gyászír különösen Aradot érinti igen közérzettel. Leszkay András ugyanis hosszú időközön át aradi színházigazgató volt, több mint egy évtizedig vezette az aradi színházat és direktorsága alatt ugyyszólván országos hírűvé vált az aradi színház kiépítése.

Vagy harmincegy éve annak, hogy Leszkay András bevonult Aradra, mint színházigazgató. Eredetileg debreceni földbirtokos-huszártiszt volt Leszkay és a kényelmes dzsentri életmódot cserélte fel a színházigazgatói kényérrel. Tizenkét éven át működött Aradon és társulata az ország legelső erőiből állott, akikből nagyon sokan Magyarország legnagyobb művészei lettek. Így Gál Gyula, Odry Árpád, Fenyvessy Ferenc nála kezdték el magas ivélsű pályafutásukat.

Vagyonos ember lévén, rengeteg pénzt ölt a színházba, a legjobb gárdát sikerült összehoznia, mert ha valahol egy jó színész vagy ügyes színésznő meglett és ez neki megtetszett — annak minden pénzt megadott, azt mindenáron megszerezte, úgy, hogy az ország egyik színházigazgatója sem tudott vele ebben vetélkedni. Ő volt az első Magyarországon, aki nem kasírozott díszletekkel játszott, hanem, ha egy asztal vagy ágy, vagy bármiféle butorak kellett a színpadra, az tényleg valódi volt. Ha például egy fa kellett valamilyen díszlethez, előfát vágattott ki és annak a törzsét állította a színpadra és ez abban az időben valószínűleg forradalmat jelentett a színpadművészet terén.

Aradon annak idején háza volt. Négylovas kocsival járkált a városban. Házánál mindig terített asztal fogadta a vendégeket. Abban az időben fekete süttős magyar ruhát viselt,

MA, SZOMBATON:
MARSPARTI **APOLLO**
1/10-kor 5, 7 és 1/10-kor
Az idény legjobb filmje

Emberélet veszélyben

Luciano Albertini
legjobb alakítása.

Vasárnap 1/12 órakor
nagy Matiné
Marcia katonája **Harry Liedtke-vel**
az APOLLOBAN.

lakkcsizmát és a fejében szürke zalambtollas Kossuth-kalap volt. Igazi bohém volt, de igazi ur maradt egész életén keresztül. Libériás inasok állták a megterített és ételekkel bőven megrakott asztalát körül. Ha valaki jött, mindjárt az asztalhoz ültette és addig szóba sem állt vele, míg nem evett a rózsaszínű ujjsonkáiból, aszpikkal körítve vagy a mandulaizü, omkós szalonmákból. Ha a színház legutolsó kis kóristája kereste fel, annak is vele kellett enni.

A kilencszázas évek elején ment föl a magyar fővárosba, ahol a Magyar Színház igazgatóját vette át. Évtizedeken át egyik legnépszerűbb alakja volt a fővárosi színházi társaságnak. A Magyar Színházat nem sokára átadta és az Unió Színház gazdasági vezetését vállalta el. Három esztendője vonult vissza a színházi világtól és végül a Fészek Klub vendéglőse lett. Szegényen halt meg a dzsentri színházigazgató. Halálát felesége Eufred Irén és gyermekei Leszkay Irén színésznő, valamint Leszkay András gyászolják.

Bonyolódik a Pruth-szigeti rejtély

Állítólag politikai bosszu műve volt a bűntény.

Cernautiból jelentik: A Pruth-szigeten történt titokzatos gyilkosságot még mindig a legteljesebb homály fedi. A rendőrség minden igyekezete hiábavaló, hogy az áldozat személyazonosságát megállapítsa, amely talán a gyilkos nyomára vezetne. Azt gyanítják, hogy a meggyilkolt fiatal hölgy Szalta Nóra, 23 éves lengyel nővel azonos, aki két hónappal ezelőtt jött az országba és mintegy három héttel ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Szalta Nórának egy nővére él Cernautiban, aki a meggyilkolt nő ruháiban határozottan felismerni vélte eltűnt hűga ruháit, de a cipők íránt kétségben van s azt állítja, hogy hűga eltűnésekor tudtával nem viselt betétes, sárga lakkcipőt, mint amilyen a holttesten találtak.

A nyomozás egyébként tegnap óta új irányt vett, annál is inkább, mert az első nyomok helytelennek bizonyultak. A gyilkossággal gyanúsított két előkelő fiatalember ugyanis alibit igazolt, de meg a rendőrség azon a felfelezésen is van, hogy a bűntényt politikai bosszúból követték el, amire a rendőrségnek különféle támaszpontjai vannak. Ma jelentkezett három ember, akik a kérdéses időben a sziget körül csónakáztak és segélykiáltásokat hallottak a szigetről. Amikor azonban odaértek, a sötét éjszakában minden csendes volt.

— **Megoldották a távolbalátás problémáját.** Berlinből jelentik: Carolus professzor, a lipcei egyetem világhírű fizikusa, aki már régen kísérletezik a távolbalátás terén, annyira tökéletesítette találmányát, hogy teljesen sikerült megoldania a távolbalátást. A professzor kísérletei olyan sikerrel jártak, hogy belátható időn belül lehetséges lesz a színelőadások hangjainak felvétele mellett, a színpad képét is felvenni. A távolbalátó készülék egyelőre nagyon drága lesz, mert a számítógépek szerint 1000—1200 márkába fog kerülni.

Magyar egységben a magyar erő.

A dambovicai petroleum-panama újabb fejleményei.

Két kompromittált képviselő letartóztatását várják. — A petroleum-panama politikai konzekvenciát.

Bucurestből jelentik: Az ismeretes, nagy szenzációt keltett dambovicai petroleum-panama hullámai napról-napra mind magasabbra csapnak. Az eset lázba hozta a politikai életet is s épen ezért a történetekkel kapcsolatban még súlyos következményeket jósolnak. Mint ismeretes ugyanis, a dambovicai petroleumföldet, amelyek az állam tulajdonát képezték, több képviselő és közigazgatási személyiség, sőt miniszteri főtisztviselő segítségével előbb kisajátították, majd az ul kisbirtokosoktól egy konzorcium poton pénzén összevásárolta és hatalmas nyereséggel egy francia bankkonzorciumnak eladta a vagyontokat érő petroleummezőket. A panama felfedezése alkalmával szenzációs letartóztatásokat helyeztek a fővárosi lapok kilátásba, azonban mindez nem következett be, sőt úgy látszott, hogy a kormány mindenáron leplezni akarja a pártian botrányt. Közben diplomáciai lépés is történt, amennyiben a jelenlegi tulajdonos francia bankkonzorcium a román kormányt a bucuresti-i francia követség útján értesítette, hogy a petroleummezőket szabályszerű okmányok alapján vette meg és a legcélszerűbb tudomása sem volt arról, hogy ezek az állam tulajdonát képezték. Már-már elismultak az eset hullámai, amidőn előbb a liberális párt kebelében tört ki válság Stelian Popescu igazságügyminiszter erőfeszése miatt, aki a közvélemény nyomására az ügyben a legszigorúbb vizsgálatot rendelte el és annak lefolytatását személyesen is ellenőrizte.

Ez persze — mint az ellenzéki sajtó írja

— minosa hatott a kormány egyes tagjaira, ugyanígy, hogy a kormányelnök elutasítása előtt Dumitriu közlekedésügyi miniszter — mint megírtuk — közbenjár Bratianu Vintilának és felkérte őt arra, figyelmeztesse Stelian Popescu igazságügyi minisztert, miszerint a bíróságok ne járjanak el könnyelműen akkor, amikor politikai okok elleni eljárások megindításáról van szó. Tekintettel arra, hogy Bratianu Vintila ezt a kérdést nem tudta megoldani, a közlekedésügyi miniszternek egyelőre meg kellett elégednie azzal, hogy Bratianu Vintila kérésére egyik képviselő, aki Stelian Popescut a parlamenti tárgyalások alatt támadni akarta, előlított eme szándékától.

Most azonban, hogy Duca belügyminiszter vette át a kormányelnök helyettesítését, az ügy újabb fordulatot nyert. Duca ugyanis elsősorban is magához hívatta a két minisztert, hogy megtárgyalja velük az ügyet. A miniszterek egyöntetűen kijelentették, hogy nem kívánják befolyásolni a vizsgálat lefolytatását, de megállapodtak abban, hogy az ügy politikai konzekvenciájára való tekintettel a legnagyobb óvatosság követendő. Annál nagyobb meglepetést keltett aztán, hogy a vizsgálóbíró az ügyben tegnap váratlanul kihallgatta Talea és Irinaescu gámbesti-i kamarai képviselőket. A kihallgatás hosszabb ideig tartott és annak részleteit teljes diszkréciójával kezelik. Valószínűnek tartják, hogy a két kompromittált képviselő letartóztatása rövidesen megtörténik.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Erdélyben premier! Ma, utoljára d. u. 8, 7-kor bent és este 10-kor a kertben. Monumentális Fanamot-sláger!

ÖKÖLHARC Fősz: Richard Barthellmes és Molly O'Doy.

12 felvonásos excentrikus világfilm.

Holnapról: „VESZÉLYES PILLANAT”, Ben Lyon és Billie Dove-val

Titkos Ilona ötletéből

Krausz Simon százmilliárdos üzletet kötött.

A művész nő unatkozott a vasuton és a gavallér bankár a Máv. kocsijait rádióval szerelte fel. Krausz Simon finanszírozza az államvasuti rádiót.

(Budapesti szerkesztőségünkől.) Csak a romantikus középkornak voltak olyan lovagjai, akik hölgyük minden kívánságát, még a legszerényebb óhaját is olyan parancsnak vették, amelyet a legnagyobb áldozat árán is teljesíteni kell. A mai materiális világban él még egy gavallér — igazi gavallér — olyan gavallér, aki előtt semmisen lehetetlen, ha arról van szó, hogy egy hölgy cseresznyeajkairól elröppenő hívásait teljesítse. Ez a gavallér: Krausz Simon.

Legendszerű gavallériáját a kételkedők előtt is bizonyítani fogja az alábbi szerény kis történet, amelynek csak az a szépséghibája van — ha annak lehet ugyan nevezni — hogy a végén belőle a gavallér egy fényes üzletet csinált.

A meleg nyári napok egyikén Titkos Ilona művész nő vendégszerepelt a szegedi színházban és amikor onnan visszatért, társaság hiányában nagyon unatkozott a vonaton. Ezt a tényt régi és kedves ismerőseinek mondta.

— Rémes utazásom volt — panaszkolta a művész nő — unatkoztam, csak legalább rádiót lehetett volna hallani, amivel az időt agyencsaphattam volna.

A panaszos gondolat Krausz Simonnál természetesen talajra talált.

— Tényleg — jegyezte meg — valahogy szórakoztatóbbá kellene tenni az Ön számára az ilyen hosszú és unalmas vasuti utazást...

Talán rádióval? Persze.

És gondolkodott Krausz. Hogy milyen eredménnyel, annak elmondását egy pillanatra elhalasztjuk és ehelyett elmondjuk ezzel kapcsolatosan egy kanyargós utú üzlet érdekes variációt.

Még a múlt év elején a főiskolai ifjuság „Turul” bajtársi szövetsége koncessziót kért az államvasutak igazgatóságától a vonat-

kon, a pályaudvarokon felszerelendő rádiókészülékek kizárólagos forgalombahozatalára.

A Máv. igazgatósága elvileg megadta a koncessziót, azonban a Turul szövetségnek nem volt pénze az üzlet megkezdéséhez és ezért kénytelen volt körülbelül egy évvel ezelőtt a vasuti rádió koncesszióját másnak átengedni. Ebben az időben a vasuti rádió felszerelésére konkrét ajánlatot tett az Államvasutaknak dr. báró Láng Mihály és dr. báró Radvánszky Béla, akik el is nyerték a Mávtól azt a koncessziót, hogy az összes vasuti kocsikban és a pályaudvarokon minden várótermében rádiókészüléket szereljenek fel.

Pár nappal ezelőtt nyilvánosságra került ez az Államvasuti Rádió Rt. megalakulása és az, hogy kizárólagos joggal az 500.000 P. alaptőkével megalakult társaság a közel jövőben a forgalmasabb utvonalak vasuti kocsijait felszereli rádióhallgató-készülékekkel.

Egyet azonban óvatosan kerültek a megjelent tudósítások, ami pedig az egész dolog lényege és a cikkünk elején elmondott apróposhhoz szervesen fűződik.

Hát mi majd elmondjuk. Az egész vasuti rádióüzletet — értesülésünk szerint — Krausz Simon finanszírozza, annyira, hogy az ő bankházában van az Államvasuti Rádió Rt. hivatalos helyisége, ott dolgozik Löw Zoltán vezérigazgató, odafutnak be a szálak, tehát ha az ösztől fogva a szórakozni vágyó publikum a hosszú utazások egyhangúságát rádiószórakoztatással akarja elűni, akkor a szórakozásért lefizetett obulusok a végén Krausz Simonhoz fognak gurulni.

Ezidőszent lánas munka folyik Krausz Simon bankházában, nem annyira a tőzsde és egyéb közgazdasági üzletek, hanem a rádió miatt, mert ez a bankház látja el az új részvénytársaság adminisztratív teendőit, amelyet

Löw Zoltán vezérigazgató irányít. Miután az alapítót művésztől származott, tehát helyénvaló ha a propaganda dolgokat is művésszel csináltatják meg. Propaganda cheffnek szerződtették Feiks Jenő festőművészt, aki már serényen dolgozik az ismeretterjesztő füzetek tervezésén. Szeptember elsejétől a rádiót kedvelő közönség, amikor a kényelmes Pulmann-kocsikban elábrándozva hallgatja a műsort, gondoljon hálásan két emberre, akik közül az egyik a híres művész, a másik pedig a gavallér bankár.

Kavarodás

az aradi iparhatóság jogkörének megállapítása körül.

A járásbíró vagy az iparhatóság dönt-e a munkás és munkaadó közötti perekben.

(Arad, augusztus 3.) Különös ügy foglalkoztatja az aradi városházán működő iparhatóságot. Mint ismeretes, az iparhatóság az a szerv, amely a munkaadó és munkás közötti konfliktusokban dönt. Már régebben vita keletkezett az aradi járásbíró és iparhatóság között: melyik illetékes ezeknek a pereknek eldöntésére. Az ügy aktáit néhány hónappal ezelőtt a minisztériumhoz terjesztették fel, a mely a mai napig azonban nem döntött a kérdésben. Végül az interimár-bizottság úgy döntött, hogy további rendelkezésig, az iparhatóság jogos az alkalmazott és munkaadó közötti vitás ügyek eldöntésére, miután ez a módzat sokkal szociálisabb megoldás a munkásság részére, mint a költséges perek.

Most újabb zavar keletkezett az ügy körül. Kiderült, hogy maga a járásbíró és egyetemes a hasonló kérdések eldöntésében. Az egyik járásbíró a napokban megtörtént az, hogy több olyan felebbezőt, aki nem volt megelégedve az iparhatóság döntésével és felfolyamodással élt a járásbíróhoz, elmarasztalt a költségek viselésére, azzal indokolva, hogy illetéktelenül fordult az iparhatósághoz, mint elsőfokú fórumhoz, melynek nem állott jogában ítéletet hozni. Ezzel szemben a járásbíró egy másik bíróját elutasította azokat a kérelmeket, amelyek közvetlenül hozzá futottak be, azzal, hogy csak az iparhatóság illetékes ilyen ügyekben dönteni. A közönség most a legnagyobb zavarban van, mert senki sem tudja, mi itt tulajdonképpen a követendő eljárás, hova kell beadni a kérvényt, az iparhatósághoz-e, vagy a bírósághoz. Azok, akiket a járásbíró elmarasztalt azért, mert az iparhatósághoz fordultak, most ellenkeresettel fordulnak a város ellen, arra hivatkozva, hogy ha az iparhatóság nem volt illetékes, miért hozott döntést és ha illetéktelenül döntést hozott, felelős a következményekért. Mindenestre fontos és sürgős volna mielőbb világosságot deríteni erre a problémára, mert mindaddig, míg az illetékes hatóságok véglegesen meg nem állapítják, hova kell ilyen peres ügyekben fordulni, addig a közönség egyik fórumtól a másikig jár, sőt annak is kiteszik a jogkeresőt, hogy megbüntetik, mert tájékozatlanságában helytelenül járt el.

Városi körök véleménye szerint a közönségre nézve feltétlenül előnyös szociális szempontokból az iparhatóság fenntartása, miután ez az eljárás nem jár nagy költségekkel és sokkal hamarabb intéződnék el az itt folyó perek. Jellemző az iparhatóság fontos és szükséges voltára az a körülmény is, hogy a beadott keresetek kilencven százaléka intéződnött el a múlt évben békés módon és csak tíz százaléka került felebbezés folytán a járásbíróhoz. Valószínű, hogy ilyenirányú felterjesztést tesz a város vezetősége a minisztériumhoz, kérve annak végleges megállapítását, hogy az alkalmazott és munkaadó közötti perekben az iparhatóság az elsőfokú fórum.

Aki magyar, az a Magyar Párttal szavaz.

Szégyentelenül sikkasztják a közpénzeket az egészségügyi minisztériumban.

Camnert vezérfelügyelő lemondott, mert több mint száz panamáról szóló jelentését eltussolták. — Lemondó levelében botrányos állapotról rántja le a leplet.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az erdélyi sajtó már több ízben foglalkozott a népjóléti, illetve az egészségügyi minisztériumban történt sikkasztások és panamák ügyével. Abban a minisztériumban, amelynek a legideálisabb céljai lennének, ugyyszólván hetenként lepleznek le sikkasztásokat.

A sorozatos sikkasztások és panamák ügyében most olyan fordulat állott be, amely méltán gondolkodásra ejtheti az illetékeseket. Camner Károly mérnök, az egészségügyi minisztérium vezérfelügyelője, megunt a panamázáok elleni harcot és benyújtotta lemondását. Lemondó levelében a következőket írja:

Amikor 1924-ben az iparügyi minisztériumból a népjóléti minisztériumba helyeztek át, azzal a szándékkal fogtam munkához, hogy becsületesen megszervezzem az állami fürdők és üdülőtelepek ügyosztályát. Feletteseim azonban nem gondoskodtak arról, hogy a minisztériumban megszűnjön a szabálytalanságok. A minisztérium magasrangú tisztviselői között sok a jellemnélküli ember, akik szé-

gyentelenül sikkasztják a közpénzeket, eltulajdonítják az állami üdülőtelepeket, barátaiknak adómentességet eszközölnék ki, hogy meggazdagodjanak. Huszonhét évig állottam állami szolgálatban, de képzeletemet felülmúlják azok a panamák, amelyeknek szemtanúja voltam és amelyek miatt hallgatnom kellett. Erre kényszerítettek feletteseim. Lemondok, mert több, mint száz jelentést terjesztettem fel panamákról, pontos adatokkal, tanúk nevével, okmányokkal bizonyítottam, de a jelentésemet egyetlen esetben sem követte szankció. Az ügyosztályok vezetői a vizsgálat lefolytatásával épen azokat bízták meg, akik ellen a jelentések szóltak és akiknek semmi másra nem volt gondjuk, csak arra, hogy minél gyorsabban meggazdagodjanak.

Camnert lemondó levele óriási feltűnést keltett Bukarestben, mert a vezérfelügyelőt mindenki hozzáférhetetlen, tisztességes embernek ismeri, akinek súlyos megállapításai-
ban nem lehet kételkedni.

**Bárhol megjelent, bárhon hirdetett könyv
Sándor Ferenc könyvüzletében Arad.**

Eltemették az aradi színpad Nagyasszonyát: Novák Irént

A tragikus sorsu művésznőt pályatársai zokogása kísérte utolsó útjára. Gyászbeszédet a nyitott sírnál.

(Arad, augusztus 3.) Novák Irén ma megkötötte örök szerződését és fölment bemutatkozóra új Gazdájához. A Nagy Rendezőnek már tetszett és elhívta szépen, s Novák Irén összekarolt, vágó szíve elfogadta az ajánlatot. Ma szállt föl a végső stációhoz kanyargó vonaton s a szerelvény már ott is fekez a Végállomáson. A bucsura könnyekkel, kendőkkel, s fájó érzéssel, mindenki kijött, aki csak egy kicsit mellette élt, hallotta szívebe muzsikáló hangját és lelkeket érintő nemes művészetét: a részvét, a kegyelet s a fájdalom mélységesen megindító külsőségei mellett helyezték ma örök pihenésre az aradi színpad Nagyasszonyát.

Az aradi felsőtemető felé futó uton egymást követték a kocsik, autók, a kezekben csokrok, koszorúk. A halottas-ház felé állandóan gomolyog a gyászoló tömeg. Leginkább pályatársak, pályatársnők. Az arcukra rádöbent a marcangoló fájdalom s a színeszskenyér reménytelen jelenjét s még inségesebb jövőjét jelzi. Ugyyszólván az egész aradi színtársulat kijött leróni a kegyelet adóját s kis csoportban a Nagyasszony utolsó kollégái húzódtak meg, akik az utolsó napok közvetlen közelségében éltek vele.

Signorovics Gusztáv, Angeli Sebő,

Peska Lőrinc minorita-atyák szertartása után egyetlen zokogásban vonaglik a tömeg, megkezdődnek a sírnál a gyászbeszéd: először Hetényi D. Elemér, az aradi színtársulat főrendezője beszélt. Szavát sokszor elfojtotta a felcsukló zokogás. A pályatársak utolsó üdvözlését hozta el a magyar színikultúra törhetetlen előharcosának: Novák Irénnek. Sirástól elfuló hangon mondta el Kallós József színházi titkár, Szendrey Mihály igazgató és az aradi színtársulat nevében bucsuszavait. Ezután Fekete Tivadar hírlapíró volt a következő szónok, aki a testvéráros: Temesvár bucsuüdvözlését tolmácsolta s két rózsaszálát dobott a sírgödörbe: egyet a nyugodt, gondatlan élet szimbólumaként, a másikat a zavartalan boldogság jelképeként, amiben Novák Irénnek, az örökre elszerződött Nagyasszonynak vajmi kevés része volt. Végül Fekete Mihály volt színiaigazgató mondott könnyes szemekkel néhány bucsuszt és ő is egy rózsát dobott a sírverembe, „az egyetlen rózsát, amelynek letépték tövisét...”

Azután dübörögve gördült le Novák Irén koporsója a föld méhébe, mindenki egy-egy göröngyöt dobott utána s nemsokára friss földkupac jelezte a temető új halottjának beérkezését: Novák Irén a Mennyei Színjátékban megkezdte égi jelenését...

Beismerő vallomást tettek a mocrai rablógyilkosok.

A mocrai szőlők két csőze gyilkolta meg özv. Borbély Ferencné. — A Berló-fivérek bűntársait is letartóztatta a csendőrség. — A gyilkosokat beszállítják az aradi ügyészségre.

(Arad, augusztus 3.) A megdöbbenő kegyetlenséggel végrehajtott mocrai rablógyilkosság ügyében folytatott nyomozás már az első percekben gyanuba vette a két Berló-fivér, akik csőszök voltak a mocrai szőlőkben. Rajtuk kívül még nyolc embert tartóztatott le az ineui csendőrség, olyan gyanúkok alapján, amelyek valószínűvé teszik, hogy mind a nyolcan tudtak arról, hogy a szerencsétlen özvegy Borbély Ferencné kolnáját ki akarják rabolni.

A mai napon a csendőrség megdönhetetlen bizonyítékot szerzett arról, hogy a rablógyilkosságot Berló Simon és Berló Péter követték el. A megtartott házkutatások alkalmával a Berló testvérek lakásának udvarán megtalálták a meggyilkolt uriaszonytól ellopott pálinkásüveget. A kolna környékén talált lábnyomokba pontosan beleillettek Berló Péter

csizmái. A súlyos bizonyítékok alapján a

két Berló-fivér ma délután beismerte, hogy a rablógyilkosságot ők követték el.

A nyomozás szenzációs eredményéről értesítették az aradi csendőrséget és a gyilkosokat a holnap nap folyamán fogják beszállítani Aradra. A Berló-fivérek, akik két napon keresztül állharatosan tagadtak, bevallották, hogy régen tervbe vették a kolna kirablását. Arra számítottak, hogy nagy összeget talál-
nak és gyakran tették látogatást az özvegyasszonynál, hogy alaposan áttanulmányozzák a terepet. A gyilkosság éjszakáján feltörték a kolnába vezető ajtót. Nesztelenül dolgoztak és abban reménykedtek, hogy az özvegy asszony nem ébred fel.

Özvegy Borbélyné azonban ébren volt, az ajtóhoz sietett, amely ebben a pillanatban tárt fel. Mindkettőjüknek egy-egy szőlőkaró

THE HOWING MA, SZOMBATON
A VILÁG LEGNAGYOBB
ATTRAKCIOJA

THE HOWING

KÖTÉLTÁNCOS FELLÉPTE
BAMULATBAEJTO SZENZÁCIÓS
MUTATVANYAIVAL

A MARSPARTI MOZGÓBAN

Mérsékelt
5 lejjel emelt helyárak.

volt és azzal sújtották a szerencsétlen uriasz-
szony fejére. Borzalmas harc fejlődött ki a
megtámadott és a rablók között. Özvegy Bor-
bélyné segítségért kiáltva megragadta egyik
támadójának kezét, közben a másik akkorát
sújtott a fejére, hogy összeesett. Ezután a föld-
ön vergődő uriaszszonyt megfojtották.

A nyomozás gyanúja — amint emítettük —
azonal a két fivérre irányult, akik az első
kihallgatásuk alkalmával nem tudtak alibit
igazolni. Később azt állították, hogy az éj-
szakát egy ismerősük társaságában töltötték.
A megnevezett embert kihallgatták, aki meg-
erőstette Berlóék vallomását. A további nyo-
mozás a tanúk vallomásaiból megállapította,
hogy Berlóék mentő tanúja hamis alibit iga-
zolt. Ebből és a talált bűnjelkekből most már
bizonyos volt, hogy ők a gyilkosok s a mentő
tanu vagy bűntárs, vagy közvetlen részese a
kegyetlen gyilkosságnak. A csendőrség még
több letartóztatást eszközölt, mert az a gya-
nú, hogy a Hegyháti évek óta működő rabló-
banda vezetői voltak a Berló-fivérek és mind-
azokat előállították, akik a két gyilkossal
gyakran érintkeztek. A letartóztatottak ta-
gadnak csupán a két gyilkos ismerte be tet-
tét. A nyomozás a legnagyobb apparátussal
folyik tovább.

**Magyarok! Szavazzatok zárt so-
rokban a Magyar Párttal!**

**A községi jegyzők
nem kaphatnak természetbeni illetményt.**

(Arad, aug. 3.) Régóta tartó, törvénytelen ál-
lapotot szüntetett meg ma egy rendeletével dr.
Lázár Ágoston alispán. A régi közigazgatási tör-
vény rendelkezései szerint az egyes községek jegy-
zői természetbeni illetményt is kaphattak, így föld-
et és fát. Ezt a rendszert azonban megszüntette
az 1926 január 1-én életbelépett közigazgatási
törvény, amely megvonta a természetbeni illet-
ményeket. A törvény rendelkezéseit mindeddig
nem hajtották végre és Aradmegyében körülbelül
husz olyan község volt, ahol a jegyző átlagosan
harminc hold földet kapott évenként. Ezt az álla-
potot szüntette meg az alispán, elrendelve, hogy
a gazdasági év végével, szeptember 30-án az ősz-
szes ilyen földek ismét a községek tulajdonába
kerüljenek és amennyiben az egyes községek meg-
felelő eszközök hiányában nem tudnák a vissza-
kapott földet megművelni, nyilvános árlejtésen kell
bérbeadniok. Ebben az esetben sem lehet a köz-
tisztviselő a bérlo. Az alispán intézkedése nyo-
mán Aradmegyében körülbelül ötszáz hold föld-
szabadult fel.

**Eszméletlen embert találtak egy
aradi uccán.**

Ma reggel az aradi Astra-gyár közelében a
járókelők egy eszméletlen emberre akadtak. Te-
lefonáltak a mentőkért, akik az illetőt beszállítot-
ták a kórházba. Irataiból kitént, hogy Unkruc
János socodori (székudvari) illetőségű gazda, ki-
hallgatni azonban nem lehetett, mert még nem
tért magához. Az orvosi vizsgálat szerint a szeren-
csétlen ember súlyos szívbajban szenved.

HIREK.

Pólyásnak képzelik magukat.

Nádas Sándor rajza a nyaraló asszonyokról.

(Budapest, augusztus 3.) Nádas Sándor a maga egyedülálló, eredeti írásművészetével kroit ír a pesti nyaraló asszonyokról. A kroi nemcsak Pestre alkalmazható!

Tegnap az Auguszt körül felszállt a villamosra két ugynevezett nyaraló asszony. Kifestve, baby-ruhában. Szörnyű, hogy ezek az asszonyok mit engednek meg maguknak. Illetőleg szörnyű, hogy a férfiak mit engednek meg nekik. Mind a két nő magas és erős volt, ketten kithettek százötven kilót. Testvérek közt. De ez nem biztos, lehet, hogy egyik hetven volt, a másik nyolcvan. Babynak voltak öltözve, elemistáknak. A térdük nemhogy kilátszott, hanem kiordított, kiharsogott. Bazedoff-térdük volt.

A kilátszó térdüket már megszokhattuk, de itt más is volt, nemcsak a harisnyával betakart térd látszott ki, hanem tovább fent a hus belül a térdeken belül. A négy térd úgy nézett ki, mint négy óriás stoppolófa, amin harisnya van kitesztve, de ami azonfelül látszott, az már panoptikum volt, az már pikáns levelezőlap volt. Ha kirakatba teszik, a Zrínyi-gárda elkoboztatta volna a rendőrséggel, de itt a 83-as villamoson kedélyesen ültek. Körülöttük jöttek, mentek a népek, mindenki odanézhette, de hátán fél óra volt, süttött a nap s egyik nő belső meztelen combjára rárepült egy légy, mire a nő ráhúzott a kidagadó fehér testrézre, elkezdte a legyet, aki gyorsan el is ment, csak szit egyet öngyógyító kékeres szeméremcombjából. És ez nem újság, tessék kimeni a kórházra, ott több derék-alatti anyajegyet látni, mint kavicsot a sétatéren.

A két villamos-démon nem volt földi nemi kalandhajszoló pesti kisasszony, a rémes épen az volt, hogy 30—40 év közötti polgári asszonyok voltak, de úgy kimázolva, hogy nem volt ajánlatos a közelükbe kerülni. Dagadt rajtuk minden, a mellük úgy feszült, mintha sámfára húzták volna, karjuk meztelen volt s a hónuk alatt négy plörözös gödör sárgára pörköltve a melegségtől. Ha egy mozdulatot csináltak, ha megigazították magukat, vagy a lábukat kissé felemelték, a titkoknak olyan bazeje tárult fel, hogy régebben csak operációs szobákban vagy szülöszanatóriumok betegtermeiben láthattak ilyesmit a beavatottak.

Én nem értem ezeket a nőket, pólyásbábknak képzelik magukat?! Hiszen eddig csak kislányokra fátsozták ki magukat, vén hűlye nők fehér bérmaruhába öltöztek, pirosra festették a szájukat és rövid szoknyát vettek fel, mintha tizenhat évesek lennének. De persze, megállás itt nincs. Ha lehet 16 éves, miért ne lehetne 12? Vagy 11 éves? Most már lakik babacipőben járnak, babaharisnyában, babaruhában. Minden új rajtuk, mint a kirakati babákon. De a 11 éves se álltak meg, pólyások lesznek, mindenük kilátszik, a végén majd lehúzzák a cipőjüket s a hüvelykujjukat fogják szopogatni a villamosban.

— Személyi hír. S f e r n Gyula, a Lomási R.-t. vezérigazgatója, karlsbadi kurája után Aradra érkezett és hivatalát újból elfoglalta.

— Bucurestiben készülnek az optánsper újabb tárgyalására. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul szerint a külügyminisztériumban ismét készülnek az optánsper népszövetségi tárgyalására. Romániát ez alkalommal semmi esetre sem fogja Titulescu képviselni, akinek lemondása — az Adeverul szerint is — bizonyos kapcsolatban áll a híres perrel. A Népszövetség szeptemberi ülészakán Antoniadé és Petrescu-Comnen fogják Romániát képviselni.

— Chamberlain súlyos beteg. Londonból jelentik: Chamberlain tudgyulladásban megbetegedett, állapota súlyos.

Amundsenék még egy évig is fenttarthatják magukat.

Szakkörök biznak abban, hogy a kitűnő sarkutazó életben van és megmenekült. Hogyan teremtett összeköttetést a világgal az Italia rádióisztije.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) A Tribuna közli az Italia rádióisztijének Biaginak elbeszélését, a melyben ez leírja, hogyan sikerült újból felvennie a rádióösszeköttetést a világgal. Elmondotta, hogy a sátorban elhelyezett kis rádiókészülék alig sérült meg és hamarosan sikerült megkezdeni a leadásokat. Eleinte valószínűleg légköri zavarok és elektromos behatások miatt nem tudták felvenni leadásait, később azonban már összeköttetést teremtettek a külvilággal. Elsőnek Smith archangalszki rádióamatőr vette fel a jeleket. Az a tudat, hogy sikerült megteremteni az összeköttetést, legnagyobb élmény volt a jégfömbön való tartózkodásuk alatt.

Zappi ma részletes jelentést nyújtott át Zirlan államtitkárnak, a tengerészeti miniszter-

rium vezetőjének élményeiről. A jelentés Magreen professzor halálával is foglalkozik.

A Corriera del Sera hosszabb cikkben foglalkozik az eltűntekkel és kifejti, hogy nem szabad feladni minden reményt, mert az elsodortaknak három hónapra való élelmük volt, fegyvertárral és munícióval rendelkeztek. A moszkvai jelentések szerint a Mahyin-fajó vezetője Wiese tanár és Babuskim repülő Moszkvába érkeztek. Kijelentették, hogy véleményük szerint Amundsenék még életben vannak, mert azon a környéken, ahol leszállottak, sok a jegesmedve és rénszarvas, ezenkívül pedig Amundsen gyakorlott sarkutazó, aki ilyen körülmények között esztendőkn át is fenn tudja magát tartani. Viszont az Alessandri-csoport tagjainak helyzettől reménytelen, mivel tapasztalatlanok.

— Stresemann aláírta a Kellog-paktumot. Londonból jelentik: Az angol gajtó lelkesen üdvözlöi Stresemann külügyminisztert abból az alkalomból, hogy személyesen utazik Párisba a Kellog-paktum aláírására.

— Lengyel pilóták óceánrepülésre startoltak. Párisból jelentik: Izidovszky és Cibala lengyel pilóták ma hajnalban hat órakor felszálltak a Pilsudszky tábornagy nevű kétfedelű repülőgépre, hogy átrepüljék az óceánt. A start a lebourgetti repülőtéren történt. A gép 650 lóerős és 6250 liter benzint visz magával, súlya 8000 kilogramm és 48 órát bír egyfolytában repülni. A pilóták sem rádióállomást, sem mentőszervezetet nem vittek magukkal.

— Liberálisok győztek az aradmegyei tanácsválasztásokon. Aradmegyében néhány nappal ezelőtt négy helyen tartottak tanácsválasztást. Mindenütt a liberális lista került be nagy többséggel. Covasint községben Bisorca Todor, Chieren George Radu, Varjason Pinter János és Perniesten Hanciu Marin lett a községi bíró.

— Házasság. Menczer Rózsi (Temesvár) és Weisz István (Arad) f. hó 5-én, vasárnap délután 3 és fél órakor tartják esküvőjüket Temesváron, Jv. Str. Bratianu (Uri-u.) 16. (Minden külön értesítés helyett.)

— Károkat okozott Aradon a tegnapi szélvihar. A tegnapi hatalmas szélvihar, amely az észak-keleti irányban megismétlődött, súlyos károkat idézett elő Aradváros területén. A rendőrséghez érkezett jelentések szerint a külvárosokban nagyon sok ház tetejét megrongálta az orkán, számos kéményt döntött le és a lehullott téglák és zsindelydarabok számos embert megsebesítettek. A legtöbb kárt a villanyvezetékben idézte elő a vihar. Sok helyen eltérte a drótokat és az összeért vezeték rövidzárlatot idézett elő. A Str. Marasesti (Kossuth-utca) és a Str. Dmna Balasa (Purgly Lajosné-utca) sarkán valószínűleg rövidzárlat következtében, akkor, amikor teljes erejével tombolt a vihar, kigyulladt a villanygyár transzformátora. A kicsapó lángok meggyújtottak két, az út szélén lévő fát, amelyeknek az esőhólytól kiszáradt gallyai lángolni kezdtek. A tűz a hatalmas szélben a legborzalmasabb katasztrófát idézhette volna elő, de szerencsére az idejekorán megérkezett tűzoltóknak sikerült a két égő fát eloltani.

— Szerdán befejeződik a vizsgálat Kaufman Kamil ügyében. Kaufman Kamil gépezemi igazgató fegyelmi ügyében erős tempóban folyik a vizsgálat. Olariu István városi vezértitkár eddig körülbelül husz tanut hallgatott ki. A vád tanúinak kihallgatása még hétfő délig folyik és ekkor kerül sor Kaufman Kamil gépezemigazgató kihallgatására. Ez oly módon történik meg, hogy a vizsgálatot vezető Olariu vezértitkár írásban közli azokat a vádpontokat, amelyekre vonatkozólag felvilágosítást kíván és az igazgató írásban adja meg a válaszát az egyes pontokra, majd néhány napot a védelem tanúinak kihallgatása vesz igénybe. Az eddigi tervek szerint Olariu István szerdán fejezi be vizsgálatát, még aznap este elkészíti részletes jelentését, amelyet az interimár bizottság csütörtöki ülése elé terjeszt.

Nyakkendő

gyári lerakati felvétel olcsó árak. 6141-es vállalat. TRANSYLVANIA arnyárbáz (Fischer Előpeltet).

— Szombaton este Jazz-band és tánc az Újságíróklubban.

— Eltűnt egy aradi fiatalember. Reusz Ádám aradi lakos ma délelőtt jelentést tett a rendőrségnek, hogy a Str. Ghilba Birta (Variassy József-utca) 32. számú házban lévő lakásából Ferenc nevű 19 éves fia két héttel ezelőtt eltávozott és azóta nem tért vissza. A kétségbeesett szülők attól félnek, hogy az eltűnt fiatalember halálos baleset áldozata lett. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Szeptember 1-ig lehet a háboruban eltűnteket holtánnyilváníttatni. Az aradi városi anyakönyvi hivatalban most folyik a háboruban eltűntek holtánnyilváníttatása. Eddig száz ügyet intéztek el, míg 26 folyamatban van. A hozzátartozók jelentkezésénél sok megrázó jelenet játszódott le. Így ma jelentkezett egy fiatal özvegy, akinek férje néhány nappal az esküvő után ment ki a harctérre a háboru első napjaiban. Az asszonyka azt sem tudja, merre vitte a vonat az urát, akinek távozása óta semmi hírt nem kapott róla és akiről azt sem tudja, hogy hol van a sírja. Több holtánnyilváníttatás érkezik a minisztériumból is, amely ebben a hónapban harminc aradi eltűntről állapította meg, hogy meghalt. A miniszteri rendelet értelmében a holtánnyilváníttatási eljárást a hozzátartozóknak szeptember 1-ig kell megindítani. Akik a terminust elmulasztják, csak kerülő úton és sok költséggel tudják ügyüket elintéztetni.

— Legelőt kapnak a pernyáviaiak. Beszámoltunk arról, hogy Pernyávia lakosságának kérésére Georgescu János prefektus interveniált Bucurestiben, hogy a pernyáviaiak részére ötven holdas legelőt adjanak az állami tartálékföldről. A prefektos intervenciója sikerrel járt, amennyiben ma értesítés érkezett a minisztériumból, amely közölte, hogy kedden egy földművelésügyi vezérfelügyelő érkezik Aradra és elintézi a lakosság kérését.

— Tűzek Aradmegyében. Jelentették az ügyészségen, hogy Schöndorf községben tegnap nagyobb tűz pusztított, amelynek a község teljes zab- és takarmánytermése esett áldozatul. A tűz oltása közben Traian János és Mic Lőrinc gépészek súlyos égési sebeket szenvedtek. Ugyancsak tűz pusztított tegnap Grosz József aradi fiakereskedő nádasí erdejében, amely azonban csak jelentéktelen kárt okozott, ugyannyira, hogy a tüzesetről a nádasí üzemvezetőség eddig nem is tett jelentést a cégnek.

— A bucuresti-cluj légi közlekedés menetrendje. Bucurestiből jelentik: A polgári léghajózási társaság közlése szerint Bucuresti és Cluj között augusztus 6., 9., 13., 16., 18., 21., 23., 25. és 28-án közlekednek a repülőgépek. Indulás Bucurestiből reggel 6 órakor, érkezés Clujra 9 óra 15 perckor. Indulás Clujról délután 4 órakor, érkezés Bucurestibe 7 óra 15 perckor. Egy személy-jegy ára 2220 lej.

N A P E R N Y O K

mélyen lezártított árban
TRANSYLVANIA ernyőáruház (Fischer Eliza-palota).

— **A biciklisták igazolványai.** Az aradi államrendőrség ismételt felhívja azokat a kerékpártulajdonosokat, akik igazolványaikat mindezekig nem vették át, legkésőbb augusztus 15-ig jelentkezzenek igazolványukért.

— **Kiszáradt a Duna a nagy hőség.** Bucurestiből jelentik: A nagy hőség következtében a Duna vízállása annyira csökkent, hogy Orsova és Moldova Mare között a személyszállító hajók átszállással közlekednek, amennyiben kisebb hajók viszik tovább az utasokat.

— **Harc a tuberkulózis ellen.** A tuberkulózis elleni küzdelemre alakult egyesület aradi fiókja, amely már 17 év óta működik, most újjászervezés alatt áll. A vezetőség elhatározta, hogy az egyesület taglétszámát felemeli és ebből a célból körlevéllel fordul Arad társadalma felé, hogy minél többen lépjenek be a nemes célú intézmény kötelékébe. A támogatásra kért összeg oly csekély, hogy azt bárki is, nagyobb megerőltetés nélkül áldozhatja fel a nagy cél, a tuberkulózis elleni küzdelem érdekében. Az alapító tagsági díj egyszersmindenkorra 1000 lej, a rendes tagdíj évi 50 lej, míg a pártoló tagsági díj 24 lej. Minden remény meg van arra, hogy az egyesület tagjainak száma szépen fel fog szaporodni és az egyesület elérni azt a célt, amit maga elé tűzött. Akik körlevelet nem kaptak és be akarnak lépni, azok dr. Cucu Vazul városi főorvos, vagy dr. Posgay István szanatóriumában bejelenthetik ebbeli szándékukat.

— **Betörés.** Vakmerő betörés történt az éjszaka folyamán Aradon a Strada Retezat (Reviczky-utca) 2. számú házban. Rácz István lakásába hatoltak be a betörők, akik alkulccsal nyitották ki az ajtókat. Kikutatták az összes szekrényeket és sok fontos okmányt, több ezer lej készpénzt loptak el. A betörők kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Javult terméseredmények országsszerte.** Az aratási munkálatok Romániában mindenütt folyamatban vannak. A terméseredmények azokon a vidékeken, ahol szuperfoszfáttal trágyáztak, várakozáson felül sikerültek, így a Bánátságban és Bukovinában, ahol a gazdák rendszeresen alkalmazták a szuperfoszfátot, az őszi vetéseredmények katasztrális holdanként 1600—2200 kg. között vannak (hektáronként 3200—4400 kg.) E szép eredmények arra vezethetők vissza, hogy szuperfoszfáttal trágyázták, mely az egyedüli trágyaszor, mely vízben oldható foszforsavat tartalmaz és azt a növény táplálékként azonnal felszívhatja, fejlődésre felhasználhatja, amellyel a gyökerek megerősödnek, mélyebben hatolnak a földbe és így a növényzet jobban ellenáll az időjárás viszontagságainak. Ott, ahol nem alkalmaztak vízben oldható foszfórtrágyát és szuperfoszfátot, a terméseredmények is jóval kisebbek voltak.

— **Dr. Cucu V. városi főorvos szabadságáról** visszatért és rendeléseit naponta 2—4-ig az Ortutay-palotában újból megkezdte.

— **Panasz az aradi autobuszok személyzete ellen.** Ma több panaszos levél érkezett be hozzánk a városi autobuszok kalauzainak figyelmetlensége miatt. Tegnap a Lenkey-ut sarkán többen az autobuszra várakoztak és miután nagy volt a hőség, félrevoltak az árnyékos oldalra. Amikor az autobusz beérkezett, feléje siettek és intettek a vezetőnek, várjon még néhány pillanatig. Az integetés dacára, a kalauz nyugodtan megadta a jelet az indulásra és a kocsi továbbrobogott. Az esetet a gépjármű igazgatóságának figyelmébe ajánljuk.

— **RÁDIÓ-MŰSOR.** Szombat, augusztus 4. Wien—Graz. (Romániai idő.) 29.05. Hangverseny. — Berlin: 23.30. Táncczene. — Boroszló: 21.15. Operettelőadás. — Frankfurt a. M.: 21.15. Hangverseny. — Leipzig: 23.30. Szórakoztató zene. — Milano: 23. Jazz-band. München: 24. Táncczene. — Nápoly: 21.50. Zenekari hangverseny. — Pozsony: 23.25. Hangverseny. — Prága: 20.45. Énekhangverseny. Budapest: 10.30, 13. és 16. Hírek, közgazdaság. 20.45. Kabaré. 22. Katonazené.

Az Egyesült Bank betétesei demonstrációra készülnek a csődkérők ellen.

Izgalmas csődtárgyalás a törvényszéken. — Keddig letétbe kell helyezni a csődkérők követelését. — Újra válságos fordulat elé került a bank.

(Arad, augusztus 3.) Az aradi törvényszék dr. Pop-tanácsa ma újabb tárgyalást tartott az aradi Egyesült Bank R.-T. ellen benyújtott csődkeresetek ügyében. A tárgyalás igen izgatott hangulatban folyt le és a megjelent nagyszámú betétes több ízben nyilvánított ellenséges magatartást a csődkérőkkel szemben, akik ellen különben — mint a tárgyaláson értesültünk — mintegy két-háromszáz betétes demonstrációra készül. A betétesek nagyrésze ugyanis a végsőkig el van keseredve a csődkérők eljárása miatt, akik türelmetlen magatartásukkal újra csődbe akarják kergetni a pénzügyintézetet.

A mai tárgyalás egyébként nem eredményezett döntést. A három csődkérő — Deutsch Miksa, Deutsch Jozefin és Pless Margit — képviselőiben dr. Székely Aladár ügyvéd ragaszkodott ügyfelei mintegy 500.000 lejt kitevő követelésének teljes kiegyenlítéséhez. A felek között létrejött közös megállapodás alapján a

törvényszék azonban csak Deutsch Jozefin és Pless Margit kérése tárgyában határozott és utasította a bankot, hogy a csődkérők betéti követelését legkésőbb augusztus 7-ikéig helyezze bírói letétbe, míg Deutsch Miksa kérését ügyében augusztus 18-ikára tűzött ki újabb tárgyalást.

A törvényszék megismételt határozata következtében munkatársunk beszélgetést folytatott a felszámoló-bizottság egyik tagjával, aki kijelentette, hogy a jelen pillanatban még teljességgel kétséges, hogy a banknak módjában lesz-e letétbe helyezni a közel 300.000 lejt kitevő összeget, egyrészt, mert nem rendelkezik ilyen nagy összeg felett, másrészt azonban nem kíván kivételt tenni a többszáz többi betétes hátrányára. Ilyen körülmények között a bank helyzete újra válságosra fordult s teljességgel érthető az az elkecsereedett hangulat, ami ismét urrá lett a betéteseken, akiket most újból a csődnyitás veszélye fenyeget.

S P O R T.

Végre akadt magyar siker az amsterdami olimpiáson.

Szepes Béla pompásan szerepelve második lett a gerelyvetésben. — Mező Ferenc megnyerte a szellemi olimpiász első díját és Hajós Alfréd harmadik helyre jutott. — A magyar birkózók sokatigézően működtek eddig. — Dáni Baba a hatodik az egyéni női törvívásban.

(Az Aradi Közlöny amszterdami tudósítójától.) Tegnap végre fölpühthetett a magyar zászló is az olimpiai árbocra. Mező Ferenc dr. megnyerte a szellemi olimpiász első díját és Szepes Béla 2. lett a gerelyvetésben. Sok sikerrel kecsegtetik a magyar színeket a birkózók szereplése is, a deklonban Farkas Mátyás csinálhat valamit.

Kiegészítő eredmények: Gerelyvetés: Olimpiai bajnok: Lundquist (svéd) 66.60 m. 2. Szepes Béla (magyar) 65.26 m. 3. Sunde (norrvég) 63.97 m. 4. Liettu (finn) 63.66 m. 5. Schlokot (német) 63.40 m. 6. Pentilla (finn) 63.20 m. A selejtezőket két csoportban tartották meg. Szepes ekkor már kitűnő formát árukt el és a második csoportnak ő lett a győztese. Miután Lundquist a selejtezők során érte el világbajnokságot jelentő dobását, a döntőben tulajdonképpen Szepes dobott a legjobbat. Szepes eredményének kihirdetése után felrepült az olimpiai árbocra a magyar trikolor és a zenekar eljátszotta a magyar himnusz. — Hármasugrás. Olimpiai bajnok: Oda (japán) 15.21 m. 2. Casev (USA) 15.17 m. 3. Tuulis (finn) 15.11 m. 4. Nambu (japán) 15.01 m. 5. Tulikou-ra (finn) 14.70 m. 6. Järvinen (finn) 14.65 m. A magyar prezantások közül Molnár 13.26 m.-t, Fekete pedig 14.07 métert ugrott. Nagy meglepetés, hogy Winter, a párisi világ bajnok sehol sem volt. — 1500 m. síkfutás. Olimpiai bajnok: Larva (finn) 3 p. 53.2 mp. 2. Ladoumégue (francia), 3. Purje (finn), 4. Wichmann (német), 5. Ellis (angol), 6. Martin Paul (Svájc). Larva különös taktikát alkalmazott: az egész versenyt alatt tíz méterrel a mezőny mögött kullogott, de a finisben ellenállhatatlannul győzött. — 800 méteres női futás. Olimpiai bajnok: Radke (Németország), 2 p. 16.8 mp. Világrekord. 2. Hitomi (japán), 3. Genzel (svéd), 4. Thompson (Kanada), 5. Rosenberg (Kanada) 6. McDonald (USA). A verseny után majdnem valamennyi futó összeesett a fáradtságtól, amelynek következtében az a vélemény alakult ki, hogy ilyen hosszútávú futás nem való női versenyzők részére. — 400 m. síkfutás előfutamai közül a tizedikben Barsi (magyar) 80 méterrel győzött, liturbe (Mexico) előtt, míg Magdics a tizenharmadikban, Gerő II. pedig a tizennegyedikben harmadik helyen végezve, kiesett. — Középfutások: Elsőben 1. Phillips (USA) 49.6 mp. 2. Dupont (francia). Másodikban 1. Barbutti (USA) 48.8 mp. 2. Gilsen (Kanada). Harmadikban 1. Ball (Kanada) 49.2 mp. 2. Steger (francia). Negyedikben 1. Storz (német) 49.2 mp. 2. Rinkel (angol). Ötödikben 1. Edwards (Kanada) 49.2 mp. 2. Bruch (Hollandia). Hatodikban 1.

Büchner (német) 48.6 mp. 2. Barsi (magyar) 49 mp. Barsi rosszul startolt, később azonban lábrakap. és csak az utolsó métereken tud győzni.

Törvívás. Női törvívás: Olimpiai bajnok Mayer (német). 2. Fritzmann (angol). 3. Elber (német). 4. Sundheim (német). 5. Demiel (angol). 6. Dáni Baba (magyar) és Adams (belga). Férfi törvívás egyéni: Gaudin (francia) 9 gy. Casimir (német) 9 gy. Gaudini (olasz) 9 gy. Pulitti (olasz) 8 gy. Cassio (francia) 7 gy. Bruh (belga) 7 gy. Kasera (német) 4 gy. Vignotti (olasz) 4 gy. Rozgonyi (magyar) 3 gy. Mint látható, Rozgonyi már nem lehet az első hat között. A zsűri a tussarányokat még nem számította ki. Modern pentation. Olimpiai bajnok Jensen (dán). 2. Thofelt (svéd). 3. Kahl (német). 4. Mayo (USA). 5. Van Reijn (holland). Olsen (dán).

Esti jelentések: Birkózóversenyben Szalay a 14. percben tussolta a lett Pallierront a középsúlyban. Nehézsúlyban Badó 10. percben a török Selim ellen győzött tussarányban. Kis-középsúlyban Papp László pontozással győzött Hala cseh bajnok ellen. — Az epé-csapatversenyben a 6. csoportban Amerika 11:5-re győzött Magyarországgal szemben, amelynek következő ellenfele Egyiptom lesz. — A deklonban Farkas Mátyás eddig 1529.25 pontot szerzett. 11.6-ra futotta a 100-ast és távban 605 cm.-t ért el.

Éjfélkor érkezett távirati jelentés szerint az ötezer méteres síkfutásban bajnok lett Ritoli (Finnország) 14 p. 38 mp. A második Nurmi, a harmadik Wide (Svédország), negyedik Larmont (USA), ötödik Magnusson (Svédország). — A négyszáz méteres síkfutásban olimpiai bajnok lett Barbutti (Amerika) 47.4 világrekord idővel. — Az epé-csapatversenyben Egyiptom 9:7-re legyőzte Magyarországot s ennek folytán a további küzdelemből Magyarország kiesett.

O Bírőküldés. Az aradi bíróbizottság a vasárnapi mérkőzések vezetésére a következő bírót delegálta: AMTE-pálya. Délután fél 2 órakor AAC ifj. — AMTE ifj. bar. mérk. Vezeti: Sensitive József. Délután fél 5 órakor AAC II. — AMTE II. bar. mérk. Vezeti: Juhász Zoltán. Délután 6 órakor AAC — AMTE bar. mérk. Vezeti: Horváth Lajos. Határbírók: Sensitive és Juhász. — Unirea-pálya. Délután 6 órakor Banatul — Hakoah díjmérkőzés. Vezeti: Traconi Pavel. A bíróbizottság ezután hívja fel Traconi bírókolléga urat, hogy szerdán, azaz augusztus 8-án este 7 órakor a hivatalos helyiségünkben, a Gloria-CFR-pályán megjelenni sziveskedjen.

Chevrolet-expedíció Afrikában.

(Levél az angol-kelet-afrikai Nairobiából.)

Gordon Macpeace angol újságíró, aki részt vett a rendkívül érdekes autótúrán, az alábbiakban számol be az expedíció lefolyásáról:

Négy délafrikai ur Lacey kapitány vezetésével egy Cap—stockholmi autóexpedíciót szervezett, mely jelenleg Kairó felé tart. Az expedíció célja, hogy pontos információkat szerezzen a Cap—Kairó közötti legjobb útról s annak kondíciójáról, továbbá ki akarják mutatni a népszerű és modern autók jelentőségét és csodálatos biztonságát.

A fenti expedíció, mely most hagyta el Khartoumet, valóban olyan megpróbáltatásokon ment keresztül, amikben autósok és autónak csak ritkán van része. Az alábbi levél híu képét nyújtja a viszontagságos vállalkozásnak:

— Azoknak, akik a „sötét kontinens” jelzőn, mellyel Afrikát illetik, mosolyognak, valószínűleg igazuk van, de mégsem tagadható, hogy itt a gyors közlekedés problémájának megoldása még a távolban van. Noha a Chevrolet-kocsik sértetlenül érkeztek meg ide Nairobiába, látva a visszariasztó akadályokat, nyíltan ki kell jelenteni: tartózkodjék minden közepes automobilista a nedves évszakban hasonló vállalkozástól. Az utazás a Captól az equátorig automobilon a közönség részére csupán a száraz évszakban ajánlatos. Nairobi lakosságát valósággal csodálatba ejtette, hogy a kocsik a legesősebb évszakban ide eljuthattak. A nehéz úton a Chevroletnak egy a belső szerkezete, mint az alváza és karosszériája a tengelyig erő vizen való többszáz kilométeres utazás folytán rettenetes tulerhelésnek volt kitéve, sőt megesett gyakran, hogy a kocsik teljesen víz alá merültek.

— Meg vagyunk győződve róla, hogy jó néhány esztendőnek kell eltelnie, amíg az automobilisták számára ez az útvonal megfelelő lesz. A capetown—mongallai-út is gyakran járhatatlan volt. Hátla azonban a keletafrikai királyi automobilklub tevékenységének, a száraz évszakban ez az út használhatóvá vált. Számos javítást terveznek a walesi és a gloucesteri hercegek megérkezése alkalmával. — Csúpan a tanganyikai útra hatvanezer fontot irányoztak elő. — A fejedelmi látogatásoknak az a haszna minden esetre meg lesz, hogy az afrikai autótutakat tökéletesen kiépítik.

— Expedíciók tagjai kitűnő formában vannak és türelmetlenül várják, hogy szembe kerülhessenek az afrikai autótutak legsúlyosabb részével. Elkedvetlenítők a hírek a déli Szudán utjainak állapotáról, sőt maguk a hatóságok le akartak beszélni bennünket s tiszta örültségnek tekintették, hogy Szudánt autóval akarjuk átszelni. Szudán még csukott könyv az autóexpedíciók számára. A Szudánon átkelő utazók közül eddig még senki sem választotta a szárazföldi utat, rendszeresen a vízi utat használták s a Niluson mentek végig hajón Rejafig vagy Mongalláig. Eddig egyetlen expedíciónak sem sikerült a nedves évszakban szárazföldön tenni meg az utat. A keletafrikai királyi automobilklub jelentése szerint a Chevrolet-kocsik csodás teljesítménye meglepő rekordot teremtett. Lacey kapitány, az expedíciónk vezetője szerint az autó terepe a szilárd föld és nem a tavi vagy folyami gözösködés fedélzete. Eltökélt szándéka, hogy célja eléréséig meg nem áll. Az érdekes útról fényképfelvételeket készít.

Gordon Macpeace.

Mit kér egy autókölcsönkérő?

Egy kis „szívség”, amely sok pénzbe és nyugtalanságba kerül az autótulajdonosnak.

(Arad, augusztus 3.) Legutóbb írtunk arról, hogy mennyire lábrakapott Aradon az autókölcsönzés divatja. Ráműtattunk arra, hogy ez a rossz szokás mily aggodalmas órákat szerez az autótulajdonosnak, aki sok esetben képtelen kitérni a kérések elől és kénytelen odaadni barátjának vagy ismerősének drága pénzen vett és joggal féltett automobilját.

Most módunkban áll számszerűen is kimutatni, hogy mibe kerül tulajdonképpen pénzbelileg az autótulajdonosnak egy ilyen „kis szívség”. Ha egy aránylag nem is olyan drága, mondjuk 200 ezer lejes kocsit veszünk alapul, arra évente a következő költségek vannak: Évi amortizáció 40 ezer lej, garázs 12.000 lej, sófőr 60.000 lej, 8 drb. gummi egy évre 33.600 lej, évi 2250 liter benzín 24.750 lej, 125 kg. olaj 6250 lej, 10 kg. kenőanyag 200 lej, javítási költségek 25.000 lej, vagyis összesen 201.800 lej évente. Ha egy évi átlag utteljesítményt veszünk számításba, akkor ennek az autónak 1 kilométernyi útja 8 lejbe kerül. Már most, ha az autótulajdonos egy ilyen áru gépkocsival rendelkezik és mondjuk azt adja kölcsön valakinek egy Arad—temesvári útra, az pontosan 960, mondhatjuk bátran: 1000 lejbe kerül a kölcsönadónak. Sok függ persze attól, hogy milyen a kocsi. Egy kis kocsinak egy kilométerre 5.80 lejbe kerül, a közepes kocsié 6.50—8 lejbe kerül, a nagyobb kocsié 9—11 lejbe, egy Pacard- vagy Lincoln-kocsié 15 lejbe is belekerül. Ha tehát valaki egy ilyen „nagy kocsit” kér kölcsön, az 1800 lej kiadást okoz az autótulajdonosnak egy Arad—temesvári út esetén.

Sokan a kölcsönkérők közül azzal is érvelnek és igyekeznek rávenni a kölcsönadásra különösen azokat a gépkocsitulajdonosokat, akik nem tartanak sófőrt, hanem maguk vezetnek, hogy nem kell nekik eljőnniük az útra, mert a kölcsönkérő maga vezeti majd a kocsit. Akad olyan kölcsönkérő is, aki sófőrt is hajlandó magával vinni, csak hogy megkönnyítse a kölcsönadó dolgát. A szegény gépkocsitulajdonos rendszerint beugrik az ilyesminek és örül, hogy csak kocsija szalad, ő maga pedig otthon maradhat. Ezekre az autótulajdonosokra a veszedelemnek egy súlyos örvénye leselkedik, amiről nem is tudnak. Igen kevés olyan autótulajdonos van ugyanis, aki elolvassa annak a biztosítási kötvénynek szövegét, amelyet elfogad, amikor a kocsiját biztosítja. Minden kötvénybe be kell ugyanis jegyezni, hogy ki fogja az autót vezetni. Kár esetén csak akkor fizet a biztosító társaság, ha a kötvényben bejelentett és beírt egyén ül a volánnál. Ha idegen ember vezeti a kocsit, bármilyen szerencsétlenség is történik az autóval, nem fizet a biztosító társaság. Mindezen a fentebb felsorolt kiadásokon kívül tehát ilyen esetben még az is fentáll, hogy a tulajdonos kölcsönkért kocsija biztosítatlanul szalad. Ezt persze a legtöbb autótulajdonos nem tudja, a kölcsönkérő pedig, ha tudja is, nem törődik vele.

A zugi hegyi verseny. Svájc egyik legjelentékenyebb hegyi versenye most zajlott le a 14 százalékos átlagemelkedésű 3 és fél kilométer hosszú hegyi szakaszon. A verseny kitűnő eredményeket hozott. A nap legjobb eredményét Stuck érte el Austro-Daimleren.

Elmarad a Pötschen-verseny. Az osztrák automobilklub közlése szerint az augusztus 12-ére kiírt Pötschen-verseny elmarad. Ehelyett szeptember 23-án az újjáépített Gaisberg-úton rendeznek hegyi versenyt.

Amerikában minden ötödik emberre jut egy autó. Az Egyesült-Államok autókereskedelmi kamarájának kimutatása szerint most már átlagosan a világ minden 64 lakosára jut egy automobil. A két végletet az Egyesült-Államok és Abesszinia jelentik. Az Egyesült-Államokban minden ötödik emberre jut egy autó, Menelik országában azonban csak minden 91.743 emberre. Angliában minden 41, Franciaországban 40, Németországban pedig 137 emberre jut egy gépkocsi.

Utburkolat öntöttvasból. A francia vasipar most az öntöttvasnak utburkolat gyanánt való felhasználását sürgeti. Le Mansban nemrégiben próbaburkolást végeztek öntöttvassal. Az automobilisták a kísérletekről úgy nyilatkoztak, hogy olyan benyomásuk volt, mintha biliárdasztalon mentek volna, de ajánlatos volna a felületet kisebb egyenetlenségekkel ellátni, hogy ezáltal a csuszás elkerülhető legyen. Egyelőre csak az a baj, hogy az új utburkolás drága, de remélik, hogy sikerülni fog az árakat lecsorítani.

A nemzetközi alpesi turaut válságban van, mivel amaz öt ország közül, amelyekben át az utat tervezték, Ausztria és Svájc kifogásokat emeltek. Így kétséges, hogy a turautat megtartják-e.

A freiburgi rekordnap. Az Általános Német Automobilklub augusztus 5-én rendezte meg Freiburgban a híres hegyirekord napját. A versenyt 12 km. hosszú hegyipályán futják. A rekordot Rosenberger (Mercedes-Benz) tartja 10 perc 10 mp. idővel.

A közlekedési rend — iskolai tantárgy. Külföldön egyre jobban felismerik annak szükségességét, hogy a gyermek már az iskolában megismerkedjék az uccai közlekedés szabályaival. Berlinben külön tantermekben tartanak a tanítók ilyen előadást a gyermekek részére a balesetektől való óvakodásról. Franciaországban egyes helyeken már kötelező tantárgy a közlekedés- és utismeret, Bécsben pedig szintén bevezették a közlekedési rend tanítását.

„A 10.000 próbás csodaember.” Ez a neve Malcolm Campbell kapitánynak, aki tudvalevőleg egy ideig kezében tartotta az autósport világrekordot. Emberfeletti ügyességéről és hidegvéréről talán leginkább az az eset tanuskodik, amikor az év elején a híres rekorddöntő Kékmadár versenykocsival verte a sebességi világrekordot. Abban a pillanatban, amikor a célvonalon átrepült, szinte a gépkocsi nekivágódott a tengerparti homoktöveknek. A rettenetes rázkódás félig kilökte a kapitányt a kocsiból, lábai felpattantak a fékről és az 57 kilométeres szélben még csak nem is láthatott. Campbell, a háborús veterán és a híres versenyző azonban a legteljesebb lélekjelenléttel, mint akit semmi veszedelem nem fenyegethet, az egyik kezével megmarkolta a kormánykereket, a másikkal megigazította a szemüvegét és ismét ura volt a száguldó kocsinak. A célnál állók halálsápadtan nézték végig a jelenetet és csak akkor tértek magukhoz, amikor a 10.000 próbás csodaember mosolyogva szállt ki kocsijából.

760 esztendei kényszermunkára és ötvennyolcszori felakasztásra ítélték egy szerb banditát.

Belgrádból jelentik: A büntetőbíráskodásban teljesen páratlan ítéletet hozott nemrégiben a jugoszláviai Valeiró városka törvényszéke. Nemrégiben ugyanis sikerült elfogni az egész Balkánon rettegett, hírhedt haramiavezért, Popovics Pérát, akinek a lelkiismeretét többszáz rablás, gyújtogatás, utonállás és harminchatrendbeli rablógyilkosság terheli. Az egyes bűncselekményekben külön-külön hozott ítéletet a törvényszék s Popovics Pérát összesen 760 esztendei kényszermunkára és ötvennyolcszori felakasztásra ítélte. Jogászörökben most felmerült az a kérdés, végrehajthatják-e a banditán a halálos ítéletet, vagy pedig — az ítéletek sorrendje szerint — előbb börtönbüntetését tölti ki. Egész Jugoszlávia feszült érdeklődéssel tekint a belgrádi semmitűszék döntése elé.

Vigyázat! A II. számú listára szavazz!

Irodalom és művészet

* Győző Alfréd, az aradi közönség dédelgett kedvence tartja jutalomjátékát az aradi Nyári Színházban vasárnap este a régi idők felejthetetlen emlékü darabjában, a Szabin nők elrablásában. Győző Alfréd még mindig betegálmányban van és egészségének helyreállítása miatt rendezik számára jutalomjátékát, amely tekintettel a jeles művész hatalmas népszerűségére, kétségtelen meleg színházi eseménye lesz Arad színházi életének. Jegyek a téli színház pénztárában.

* Titkos Ilona hivatalnoknő, Zilahy Irén balerina, Csontos Gyula festőművész, Király Ernő könyvelő. Érdekessé és szenzációs leleplezést közöl legújabb számában a Színházi Élet arról, mik voltak Budapest híres színészei és színésznői azelőtt. Incze Sándor népszerű betélapjának, új számában bemutatja Shakespeare Romeo és Juliáját fűrdőtrikóban. Érdekessé képes beszámolót közöl ezenkívül az új szám a pesti Jane d'Arc-ról.

A Színházi Élet új száma hoz az amsterdami "Hopl." ászról először abszolút részletes képes beszámolót, ezenkívül rengeteg olvasmányt, több novellát, regényt és két színdarabot közöl az új szám, amelynek ára 40 lej, negyedévi előfizetési díja 450 pengő. Kiadóhivatal Budapest, Erzsébet-körút 29.

* Ha nagyjelenek visszatérnek. Fouchardiere, a kitűnő francia humorista elvezet bennünket Páris egyik elmegyógyintézetébe. Az igazgató, Cassagnol doktor új találmányával feltámasztja a francia múlt néhány nagy alakját, Napoleont, Robespierret és másokat. De az egykor híres és szellemes emberek nem találják fel magukat a modern, nekik idegen, teljesen megváltozott miliőben és tetteikkel, szavaikkal groteszkul mulatságos helyzeteket idéznek elő. A regény igazi könnyed francia humorral van megírva és fordította mindenben híven visszaadja az eredeti munka fordulatos stílusát. A Pantheon Színe Java sorozatában elemt meg, ára 54.40, egész vászonkötésben Lei 58.40.

KÖZGAZDASÁG.

Új magyar—román nagybank alakul Erdélyben

Háromszáz millió lej alaptőkével jelzálogos kötvények kibocsátásával kíván foglalkozni.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Beavatott bucaresti-i pénzügyi körökből arról a szenzációs tervről értesülünk, hogy a magyar és román állam támogatásával a legközelebbi időben egy hatalmas román—magyar bankot alakítanak Erdélyben. Ennek az intézetnek speciális rendeltetése és céljai lesznek. A bank át fogja venni a régi koronára szóló összes jelzálogos és községi követeléseket, a vízi és talajjavítási társulatok, továbbá hegyközségek régi koronára szóló tartozásait, amelyek a békeszerződés értelmében a román kormányra lesznek az ellenérték megfizetése mellett átengedményezve.

A budapesti Tébe már ki is adta a felhívását az összes pénzintézetekhez. A bejelentés azonban csak olyan követelésekre vonatkozik, amelyek a magyar jogszabályok értelmében záloglevelek, községi kötvények és hasonló címletű kibocsátásának alapjául szolgáltak.

Értesítéslünk szerint ezeket a követeléseket rá akarják ruházni az ujonnan megalakult hatalmas pénzintézetre, amely egyedül lesz felruházva Erdélyben azzal a joggal, hogy jelzálogos kölcsönkötvényeket és községi címleteket bocsásson ki. A pénzintézet háromszáz millió lej alaptőkével fog megalakulni és érdekeltségük arányában részesülnek benne a magyar és a román kormányok is. Ezt a módot tartják a legcélszerűbbnek a régi tartozások likvidálására. Az intézet azonban nem fog megállani ennél a feladatnál. Messzebbmenő tervek végrehajtására vállalkozik és nem kevesebbet vett programjába, mint az erdélyi városok összes kölcsöneinek konvertálását és az erdélyi földbirtokhitel reformját. A bank kifizetési megfelelő részesedés átengedésével a budapesti Tébe útján a magyar intézetek követeléseit és az új üzletekben a fennálló román jogrendszer szerint részesedést enged a magyar érdekeltségeknek.

A tárgyalások Budapesten és Bucarestben már hetek óta folyamatosan vannak és a legkedvezőbb feltételekkel kecsegtetnek. Beavattott véleménye szerint a két ország pénzügyi megegyezésének kedvező alapjául fog szolgálni ez az intézet, amelynek központja valószínűleg Clujon (Kolozsváron) lesz, de amely az összes nagyobb városokban fiókokat állít fel.

Zürichben 3.16 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 3.)
Kifizetések: Berlin 39.50, Newyork 165.10, London 804.50, Páris 6.48, Milánó 8.67, Prága 4.90.50, Budapest 28.85, Zágráb 2.91, Bécs 23.33, Zürich 31.80. — Árú: Márka 39, dollár 165, angol font 800, francia frank 6.60, olasz líra 8.80, cseh korona 4.90, pengő 29, dinár 2.90, osztrák schilling 23.55, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 164, angol font

795, francia frank 6.40, olasz líra 8.60, cseh korona 4.55, pengő 28.75, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 30.50.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 3.)
Berlin 123.90, Amsterdam 208.57, Newyork 519.40, London 2522.25, Páris 20.33, Milánó 27.17.50, Prága 15.39.50, Budapest 90.55.50, Belgrád 9.12.80, Bucaresti 3.17, Varsó 58.20, Bécs 73.27.50.

Zürichi tőzsdezárás. (Augusztus hó 3.)
Berlin 123.87, Amsterdam 208.55, Newyork 519.47.50, London 2522, Páris 20.32.50, Milánó 27.17, Prága 15.39.25, Budapest 90.55.50, Belgrád 9.12.80, Bucaresti 3.16, Varsó 58.20, Bécs 73.26.

Bucaresti-i tőzsdezárás. (Augusztus hó 3.)
Devizák: Páris 6.46, Berlin 39.30, London 800.50, Newyork 164.75, Milánó 8.65, Zürich 31.80, Prága 4.90, Bécs 23.20, Budapest 28.85. — Valuták: Napoleon 645, márka 39.60, leva 1.22, török líra 0.84, angol font 801, francia frank 6.51, svájci frank 32.10, olasz líra 8.75, drachma 2.10, dinár 2.91, dollár 164.50, lengyel zloty 18.60, osztrák schilling 23.30, pengő 28.90, cseh korona 4.98.

= Megalakult a csődválasztmány Palcu Lázár csődügyében. Az aradi törvényszék csődbírósa dr. Pop Jenő törvényszéki bírő elnöksége alatt ma újabb tárgyalást tartott a vagyonbukott Palcu Lázár pankotai bornagykereskedő csődügyében, amelynek során megalkult a csődválasztmány. Mint ismeretes, a július 31-én tartott csődfelszámolási tárgyaláson a követelések nagyrésztet verifikálták s egyedül a kincstár követelését utasították vissza. helyesebben kiegészítő bejelentést kívánt be a törvényszék. A csődválasztmány megválasztása nem volt egyhangú, mert a cég váradi hitelezői egy váradi ügyvédet akartak bejuttatni. Hosszas vita után végre megtörtént a választás, amely kizárólag aradi ügyvédekkel jelölt és a csődválasztmány megalakulhatott a következőképpen: Fuchs Albert dr., Pap Tivadar dr., Cotioiu Romulus dr., Novac Aurel dr. és Lepa Valér dr. lettek. A csődtömeg gondnoka — mint ismeretes — Rohan Demeter dr. világi ügyvéd. A csődválasztmány a napokban összeül, elnököt és jegyzőt választ, majd megkezdí működését.

= Árverés az aradi vámhivatalban. Az aradi vámhivatal közli, hogy augusztus 16-án délelőtt 10 órai kezdettel nyilvános árverést tart a vámraktárban visszamaradt különféle árucikkek felett.

= Angliában is tárgyalnak a lej stabilizációjáról. Londonból jelentik: A Financial News jelentése szerint Londonban jelenleg tárgyalások folynak a román stabilizációs kölcsön kibocsátásáról, amely októberben fog megtörténni. Ezzel kapcsolatban tárgyalások folynak más román kölcsön ügyében, amely a stabilizációt fogja követni.

A TÖRLETES PATKANY ÉS EGÉR

INFO SZER

Ratop

Chemerom Institut Chimie, Sate-Mare

Egy áveg ki-
puccsítja há-
zából az összes
patkányokat és
egereket !!!

KAPHATÓ
gyógyszertár-
okban és dro-
gueriákban !!
ÁRA 115 Ft

A „KOLCI” tejipar

Arad, volt Perényi-ucca 5. alatt

augusztus hó 1-ével teljes üzembe lépett !!

Csak kipróbált és garantált

hamisítatlan tejet 8 lejért
főlözött tejet ... 4 lejért

adunk literenként.

Gyártunk: valódi tea-vaját, tejszínt, tejfelt, tehén-turót, tejszínes Yoghurtot, különféle csemege juhturókat stb.

Garantáljuk, hogy mindent a háboru előtti minőségben bocsátjuk a n. é. közönség rendelkezésére.

Az összes fenti élelmi cikkek a volt Batthyány-u. 21. sz. fiókban is kaphatók.

Kereskedőknek árendedmény. Vidéki rendeléseket azonnal elintézzük.

Teljes tisztelettel:

4138

„KOLCI” tejipar.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Főtér közepén

(Minorita templommal szemben)

nagy üzlet- helyiség, azonnalra kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalának.

AZ

„ARADI KÖZLÖNY”

Magyarországon a következő
lapelárusító helyeken kapható:

BUDAPEST
BÉKÉSCSABA
BATTONYA
GYULA
MAKO
MEZŐHEGYES

keleti pályaudvar
pályaudvar

SZEGED Nemzeti Sajtóvállalat

Kárász-
ucca 3.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Județului.

APRÓ HIRDETESEK.

AZ APRÓHIRDETESEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szöveghirdetés 4. vasárnap 5 Let. vastagabb betűvel 8. Mivel 10 Let. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznapi 40. vasárnap 50 Let. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzóval. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel. Csak válaszleveggyel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Állatokat, fellelő levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

MÜKERTÉSZ nagyobb uradalomnál alkalmazást keres. Megkeresést ajánlott levélben kérem. Cim Lovas József urad, főkertész Rucsanesti de sus, Gara Bals Jud. Romaneti. 4154

EGY jóerkölcsű fiú lakatos tanulókat felvétetik. Böszörményi János lakatosnál. volt Kazinczi-ucca-1 4151

INTELLIGENS német kiasszonyt keres. Salmári orvos 7 éves kisleányához külön szobával. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4160

ONDOLÁLO férfi vagy nő felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4157

MAGYARUL-NÉMETÜL stenographiát tudó gépiró vagy gépirónő azonnal felvétetik. Bizonyítvány másolatokkal felszerelt ajánlatok, fizetési igények megjelölésével. Németh, Szentes & Schwartz, Arad, céghez nyújtandók be. 4166

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS lakást keres gyermektelen magántisztviselő. Címeket, Szalai tözsdébe kérek. 4152

KÖZPONTBAN elegáns házban legkényesebb igényeknek megfelelő 5 szobás modern földszintes urilakás valamint 2 egymásba nyíló kapualatti bejárattal uccal szoba kiadó. Címek „Elsőrendű” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 4150

KÉTSZOBÁS lakás azonnalra kiadó. — Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4159

IRODAHELYISÉGÜL kerestetik azonnalra hat-hétszobás lakás mellékhelyiségekkel. Ajánlatok „Irodahelyiség” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába küldendők. 10504

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADO.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PÁLINKÁSHORDÓK, használtak, 6-800 literesek eladók. Kozma és Társa cég. Radna. 4149

ZONGORÁK, jégsekrény, szőnyegek, ebédlő, szalonok, különböző antik butorok, vitrinek, fotelok, tükrök, férfi öltönyök, márkás porcellánok, asztalok, székek, garderober szekrények, íróasztalok, képrámák, antik órák, íróasztal garatúrák, régi asztali lámpák, 24 személyes étkezőservice, varrógép, storeok, függönyök, képek, fali etazserok, hinta-azék, hintaszékterítők, stb. kaphatók. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

CALVANIZÁLO, ráckelező, működésben levő komplett felszerelés sürgősen eladó. „Kaffor” Satumare, Str. Tudor Vladimirescu 4. 4158

MEGBIZÓIM részére keresek különböző antik szalonokat. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kigras osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Egy kevésbé használt, látható írásu írógép, elutazás miatt olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3844

Ha venni, eladni akar, hirdetést adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz kockára

INGATLAN.

HAZHELYEK eladók. Dr. Szilvási, Str. Ioan Calvîn 3. 4108

ELADÓ egy modern családiház Timisoarán gyárvarosi állomással szemben, mely áll 4 parkettás szoba, fürdőszoba, pince stb. mellékhelyiségekkel, 1/2 hold csemeszőlőből, külön gazdasági udvarral, cselédlakással, sertéshizlaldával, nagy istállal, gyümölcsös veteményes kerttel circa két hold területtel felerészben is eladó. Cim: Czimmer Dezső, Timisoara-fabrica Hönig-u. 4. 4133

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

MUZZAY JÓZSEF

Arad, színházzal szemben

Nyári árjegyzéke:

Mosóöltöny	Let 1300	Mosónadrág 1a	Let 430
Govercoat vászonöltöny	1480	Gummikabát	840
Divatöltöny lenvászon	1650	Fregoli-kabát	2100
Kitűnő mosóöltöny divatszabásban	1950	Gyermek-costum	400
Tennisnadrág	680	Trench-coats 1a	2400

Divatszabóság! Nagy posztóraktár!

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Plata Avram Iancu Cimre ügyelni! (Szabdság-tör) 10. szám.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyílt Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kitűnő étkező! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

UJDONSÁG!

Női posztó-kalapok minden legújabb színben és formában 250-300-350 L. férfi divat-kalapok 170-280- L.

Kalapok formázását és tisztítását olcsón vállalom. — Aradon és vidéken elősmert legolcsóbb bevásárlási forrás:

BITTENBINDER-nél

Strada Eminescu (volt Deák Ferenc-ucca) 2. szám. Viszonteladónak nagy árengedmény. 3834

BIATO

3 szobás, elő és fürdőszobás parkettás lakással, biró magánház, parkirozott udvarral azonnalra. 3733

Strada Românului (Zrínyi-ucca) 6. szám.

Nyaralókat

fogad teljes ellátásra urti család gyönyörű szőlőben Györök legszebb helyén. — Érdeklődni:

Györöki Takarékpénztárnál.

G. 13683-1928.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

In baza execuției de escontenare efectuată în ziua de 15. Iunie 1928, pe baza deciziei Judecătorei Arad cu Nr. 10986-1928, obiectele sechestrate în procesul verbal de execuție Nr. G. 13683-1928. 2 rafturi, 1 dulap cu 32 cutii, 1 cântar, 1 teighea și alte obiecte prețuite în suma de lei 3360 cuprinse în favorul Lupu Schlesinger și fiul reprezentat prin dr. Leopold și Iosif Kell avocat din Arad, contra pentru suma de lei 4250 capital, interese de 12% dela 11 Maiu 1928. precum și spesele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad Str. Alba Iulia Nr. 8. în ziua de 28. August 1928. la ora 5 d. m. conf. art. de lege IX. §-ului 107. și 108. din anul 1881. al legi exec.

Arad, la 28. Iulie 1928.

4156

Sef portarel.

MA ESTE

hal- és disznótoros nagy vacsora a „FEHÉR BARÁNY” vendéglőben Calea Aurel Vialou (Pécska-u.) 104-106. sz. a. Kitűnő zene. Reggel 3 óráig nyitva. 4170

Gurahonci la. portland cement Meteor Eternit tetőfedőpala la. élesdi hófehér darabos mész Egeresi stuccatur és alabástrom gipsz nagyban és kicsinyben eredeti gyári árakon kapható **KORNIS ZSIGMOND cégnél** ARAD, 4148 Bulevardul Regele Ferdinand 4., I. em.

Vezető állásban levő **erdőügyi tisztségviselő** megfelelő ovadékkal, **bizalmi állást vállalna esetleg társulna** bármely szakmában. 4184 Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Felesleges lakásberendezési tárgyait, háztartási és ruházati cikkeket stb. előnyösen és gyorsan értékesíti **Salgóné** bizományi üzlete Arad, Str. Horia (Széchenyi-u) Neuman-palota

Serviciul Apelor Regiunea VII-A Arad.

No. 2722-1928.

Noi, Seful Serviciului Apelor Regiunea VII-a Arad,

Având în vedere dispozițiunile ordinului Ministerului Lucrărilor Publice No. 28745-1923. referitor la vânzarea dragei din Milova.

Hotărâm.

Art. I. Dosarul referitor împreună cu anexele referitoare pentru vânzare dragei de fier și de lemn din Milova sunt puse la vedere publică, pentru a ținea licitație publică în ziua de 7. August 1928. la ora 11 cu oferte închise separate atât la Ministerul Lucrărilor Publice în București cât și la Serviciul Apelor Regiunea VII-a Arad, Str. Gh. Popa No. 4. Parter.

Art. II. Oferanții sunt obligați a prezenta garanția prescrisă la vânzarea obiectelor statului.

Arad, 2. August 1928.

Seful Serviciului Apelor Arad.

4167